

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ

DIPLOMOVÁ PRÁCE
Dispozice s obchodní firmou

Zpracovala: Kateřina Godycká

Plzeň 2014

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ

DIPLOMOVÁ PRÁCE
Dispozice s obchodní firmou

Příslušné oborové pracoviště:	Katedra obchodního práva
Název studijního programu:	Právo a právní věda
Název oboru:	Právo
Jméno vedoucího práce:	JUDr. Anna Outlá
Pracoviště vedoucího práce:	Katedra obchodního práva

Zpracovala: Kateřina Godycká

Plzeň 2014

„Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracovala samostatně, a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem ve vědecké práci obvyklým.“

Plzeň, březen, 2014

Kateřina Godycká

„Ráda bych tímto poděkovala své vedoucí práce JUDr. Anně Outlé za cenné rady a připomínky při vedení této diplomové práce.“

Obsah

1.	Seznam použitých zkratk	1
2.	Úvod	2
3.	Vymezení základních pojmů	5
3.1.	Vlastnictví a vlastnické právo	5
3.1.1.	Nabývání vlastnického práva	7
3.1.2.	Způsoby nabývání vlastnického práva	8
3.1.2.1.	Nabytí od vlastníka práva	8
3.1.2.2.	Nabytí od neoprávněného	10
3.1.3.	Zánik vlastnického práva	12
3.2.	Obchodní firma – základní otázky	14
3.2.1.	Pojem a funkce obchodní firmy	14
3.2.2.	Tvorba a členění obchodní firmy	15
3.2.3.	Právní povaha obchodní firmy	16
3.2.4.	Základní zásady firemního práva	17
3.2.5.	Ochrana obchodní firmy	18
4.	Dispozice s obchodní firmou	21
4.1.	Originární nabytí vlastnictví k obchodní firmě	22
4.2.	Převod a přechod obchodní firmy	23
4.2.1.	Převod obchodní firmy	24
4.2.1.1.	Převod obchodní firmy člověka	26
4.2.1.2.	Převod obchodní firmy právnické osoby	29
4.2.2.	Přechod obchodní firmy	31
4.2.2.1.	Přechod obchodní firmy člověka	31
4.2.2.2.	Přechod obchodní firmy právnické osoby	34

4.3.	Změna obchodní firmy	37
4.4.	Zánik vlastnictví k obchodní firmě.....	40
5.	Používání tzv. „staré firmy“	42
5.1.	Pojem „stará firma“	42
5.2.	Užívání „staré firmy“	42
5.3.	Zákaz klamavosti a zaměnitelnosti.....	45
5.4.	Nástupnický dodatek	45
6.	Evropská unie a firemní právo	48
7.	Závěr.....	51
8.	Cizojazyčné resumé.....	53
9.	Seznam použitých pramenů a literatury	55
9.1.	Prameny	55
9.2.	Literatura.....	55
9.2.1.	Knižní	55
9.2.2.	Odborné články a jiné statě	57
9.3.	Judikatura.....	59
9.4.	Ostatní.....	59

1. Seznam použitých zkratk

NOZ	- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
ZOK	- Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)
OZ	- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
ObchZ	- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
Původní úprava	- právní úprava účinná do 31.12.2013, tedy především OZ a ObchZ
Stávající úprava	- právní úprava účinná od 1.1.2014, tedy především NOZ a ZOK

2. Úvod

Tato diplomová práce se zabývá problematikou dispozic s obchodní firmou. Jedná se o právní institut, který můžeme označit za součást obchodního práva, přesněji práva firemního, které se zabývá obchodními společnostmi a jejími vztahy s vnějším okolím nebo se společníky, popřípadě mezi společníky navzájem.

Termín „firma“ je mimo právní oblast chybně ztotožňován s pojmem obchodní společnosti, popřípadě podniku (dnes „závodu“), v důsledku čehož mohou vznikat nedorozumění. Tento výraz je v souvislosti s podnikáním běžně používán v různých souvislostech, které mu ovšem mohou dávat různý a někdy i nesprávný význam. Z praxe je známo, že k nesprávnému používání pojmu dochází dokonce i mezi odbornou veřejností. Hned v úvodu si tak dovoluji upřesnit pojem obchodní firmy. Podle platné právní úpravy je obchodní firma jméno podnikatele, pod kterým je zapsán do obchodního rejstříku. Pod obchodní firmou mohou vystupovat jak osoby fyzické, tak i osoby právnické zapsané v obchodním rejstříku. Ve svém pravém slova smyslu je význam obchodní firmy pro podnikatele zcela zásadní, jelikož je významným prostředkem podnikatele k jeho individualizaci a identifikaci. Nejen, že je tedy podnikatel díky své obchodní firmě odlišitelný od ostatních, ale prostřednictvím obchodní firmy se také dostává do podvědomí veřejnosti, díky čemuž se může obchodní firma stát i významnou hospodářskou hodnotou.

Vedle definice obchodní firmy a podmínek pro její tvorbu, obsahuje zákonná úprava také pravidla pro dispozice s obchodní firmou, jež jsou tématem této diplomové práce. Téma práce jsem si zvolila především pro jeho praktický význam v oblasti podnikání, se kterým se může v běžném životě setkat každý člověk. S postupem času dochází k neustálému nárůstu počtu podnikatelů a s tím podle mého názoru stoupá i pravděpodobnost dispozic s obchodní firmou. V rámci rekodifikace soukromého práva, jejíž účinnost nastala k 1.1.2014, změnami prošlo i firemní právo, tudíž znalost platné právní úpravy dané problematiky může být jedině přínosem.

Následující kapitola této diplomové práce se zabývá vymezením obecných pojmů, které se dotýkají tématu práce, a kterých je následně používáno v průběhu celé práce. V první řadě je tato kapitola práce věnována stručnému vymezení pojmu vlastnictví a vlastnického práva a dalších institutů s ním spojených. Konkrétně institutu nabývání vlastnického práva včetně způsobů jeho nabývání, a to jak v případě nabytí vlastnického od vlastníka práva, tak i nabytí vlastnického práva od neoprávněného. Tato kapitola také vymezuje pojmy převodu a přechodu, které jsou úzce spjaté s vlastnickým právem. V neposlední řadě se věnuje samotnému zániku vlastnického práva. Ačkoliv se nejedná přímo o jádro práce, podle mého názoru je velmi důležité vymezit tyto pojmy pro podstatu této práce a pro účely dalšího využití konkrétních institutů, které jsou pak tématem této diplomové práce.

Druhá část této kapitoly je věnována základním otázkám obchodní firmy. Obchodní firma je jeden ze základních pojmů pro vypracování této práce. Z toho důvodu, kromě definování samotného pojmu obchodní firmy, tato část obsahuje dále vymezení jejích funkcí, pravidel, která ovládají její tvorbu a její členění. Nastíněna je zde i právní povaha obchodní firmy včetně právní úpravy ochrany obchodní firmy a zásad ovládajících oblast firemního práva.

Práce s těmito pojmy je pak základem pro hlavní části práce, která bude spočívat v popsání mechanismu, kterým v praxi probíhají dispozice s obchodní firmou.

Ve čtvrté kapitole se zabývám samotným jádrem tématu, tedy zákonnými podmínkami pro možnosti podnikatele nakládat s obchodní firmou. Detailněji se zaměřuji na originární nabytí vlastnického práva, dále pak zejména na převod a přechod obchodní firmy, kde jsem se podmínky snažila aplikovat na podnikatele – fyzické osoby a osoby právnické. V další části se snažím popsat podmínky pro povinnou a dobrovolnou změnu obchodní firmy a závěrem také zánik obchodního práva.

Pátá kapitola je věnována používání staré obchodní firmy, kde jsem se pokusila stručně vymezit samotný pojem staré obchodní firmy a podmínky jejího užívání spolu s nástupnickým dodatkem, a to s ohledem na zákaz klamavosti a zaměnitelnosti firmy.

V poslední šesté kapitole jsem se krátce zaměřila na otázku používání obchodní firmy a změn vlastnického práva k obchodní firmě v rámci Evropské unie, jejímž členem je Česká republika od roku 2004. Vstupem do Evropské unie došlo k propojení trhů členských států a považuji tak za vhodné zmínit možnost českých podnikatelů provozovat činnost pod svou obchodní firmou i mimo tuzemský trh.

Cílem této diplomové práce je zanalyzovat způsoby a podmínky dispozic s obchodní firmou v České republice, jak je stanoví platná právní úprava a upozornit na jejich případné nedostatky. Při zpracování této práce bylo využito několika základních metod vědecké práce, mezi nimi především metoda analýzy a syntézy, dále také metody deduktivních a indukčních myšlenkových procesů a s ohledem na nedávno proběhlou rekonstrukci soukromého práva bylo do určité míry nevyhnutelné použití metody komparativní.

3. Vymezení základních pojmů

3.1. Vlastnictví a vlastnické právo

Právo vlastnit majetek je zakotveno v čl. 11 Listiny základních práv a svobod, podle kterého má vlastnické právo každého jedince stejný zákonný obsah a ochranu. Na tuto úpravu navazuje obecné ustanovení § 1011 NOZ, které vymezuje vlastnické právo. Vlastnictvím člověka je vše, co někomu patří, a to všechny jeho věci hmotné i nehmotné, tedy také např. patenty, průmyslové vzory, obchodní tajemství či obchodní firma.¹ Vlastnictví je označováno také jako přímé panství konkrétně určené osoby nebo osob nad určitou věcí. Vlastnictví tedy nemůže svěřit neurčitému okruhu osob. Jedná se o nejvýznamnější typ věcného práva, které působí erga omnes.

Nová občanskoprávní úprava, stejně jako ta původní, dává vlastníkovu právo se svým vlastnictvím v mezích právního řádu libovolně nakládat a jiné osoby z takového nakládání vyloučit. Ačkoli NOZ opustil výslovný výčet dílčích atributů vlastnického práva, je i nadále nutné vycházet z těchto práv:

- ius possidendi, právo vlastníka věc držet a nakládat s věcí jako s vlastní a
- ius disponendi, jen vlastník má právo se rozhodnout jak bude se svým vlastnictvím nakládat či z něho vyloučit jiné osoby,
- ius utendi, právo vlastníka věc užívat, a to ve svůj prospěch či ve prospěch třetích osob a
- ius fruendi neboli právo vlastníka požívat veškeré užitky a plody, které věc přináší.²

¹ KORBEL František, PRUDÍKOVÁ Dana, *Věcná práva v NOZ – vlastnické právo, Právo & Byznys*, 29.1.2014 [online], 2014, [cit. 2.3.2014].

Dostupné z <http://obcanskyzakonik.justice.cz/infocentrum/media/vecna-prava-v-noz-vlastnicke-pravo/>

² HURDÍK, Jan et. al. *Občanské právo hmotné. Obecná část. Absolutní majetková práva*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, 308 s. ISBN 978-80-7380-377-3.

O tom, jak bude věc zužitkována, rozhoduje tedy vlastník. Vlastník má právo s věcí volně nakládat dle své úvahy, opustit ji či ji prodat. Tomu pak odpovídá povinnost ostatních zdržet se všeho, co by omezovalo vlastníka ve výkonu jeho vlastnického práva.

Nicméně ani vlastnické právo není neomezené. Mimo limitů vlastnického práva dle mezí zákona, lze vlastnické právo omezit taktéž subjektivními právy jiných osob. Vlastník například nesmí nad míru přiměřenou poměrům rušit práva jiných osob či vykonávat takové činy, které by jiné osoby obtěžovaly či poškozovaly. V ustanovení § 1013 a násl. NOZ je pak upraveno omezení vlastnického práva v důsledku tzv. imisí vnikajících na pozemek sousedního vlastníka s vymezením dalších sousedských práv omezujících vlastnické právo. Za určitých okolností může být vlastník na svém vlastnickém právu omezen nebo jej dokonce zbaven. K takovému omezení může dojít dle ustanovení § 1037 NOZ z důvodu nouze nebo z naléhavého veřejného zájmu, avšak jen na nezbytnou dobu a v nezbytné míře a za podmínky, že účelu nelze dosáhnout jinak. Ve veřejném zájmu, který nelze uspokojit jinak, lze věc dokonce vyvlastnit. V takovém případě, má vlastník nárok na plnou náhradu dotčeného majetku.³

Vlastníkovi musí být samozřejmě taktéž dána možnost ochrany svého vlastnického práva. Tuto ochranu je, v případě selhání mimosoudních prostředků (např. dohody s rušitelem práva), možné realizovat u soudu, a to prostřednictvím tzv. vlastnických žalob. Právní řád rozlišuje žalobu reivindikační neboli žalobu na vydání věci, jejíž úpravu nalezneme v ustanovení § 1040 NOZ, a prostřednictvím které se vlastník může domáhat neprávem zadržované věci. Dále žalobu negatorní neboli zápůrčí, upravenou v ustanovení § 1042 NOZ. Zápůrčí žalobu může vlastník směřovat proti každému, kdo ruší jeho vlastnická práva jinak, než zadržováním nebo odnětím věci. V ustanovení § 1043 NOZ zakotvuje dále ještě možnost ochrany prostřednictvím žaloby publiciánské neboli žaloby z domnělého

³ KORBEL František, PRUDÍKOVÁ Dana, *Věcná práva v NOZ – vlastnické právo, Práva & Byznys*, 29.1.2014 [online], 2014, [cit. 2.3.2014].
Dostupné z <http://obcanskyzakonik.justice.cz/infocentrum/media/vecna-prava-v-noz-vlastnicke-pravo/>

vlastnického práva ve prospěch toho, kdo věc nabyl poctivě, řádně a pravým způsobem.⁴

3.1.1. Nabývání vlastnického práva

Aby bylo možné vykonávat vlastnické právo k věci, musí nejprve dojít k nabytí takového práva. K nabytí vlastnického práva dle právního řádu může dojít na základě řady právních skutečností. Tyto skutečnosti, díky kterým dochází k nabytí vlastnického práva, označujeme jako právní důvody nebo také jako právní tituly.

Způsoby nabytí vlastnického práva můžeme dělit dle různých kritérií, a to např. podle postavení původního vlastníka na nabytí originární a nabytí derivativní. V případě originárního nabytí neboli původního nabytí se jedná o situaci, kdy nabyvatel neodvozuje své vlastnické právo od předchozího vlastníka. Vlastnické právo je nabýváno tudíž nezávisle na původním vlastníkovi, nebo vzniká poprvé (např. při zhotovení nové věci apod.). Naopak derivativní neboli odvozené nabytí vlastnického práva je nabýváno odvozením právního postavení od původního vlastníka. Jedná se především o případy nabývání vlastnického práva na základě darování, koupě, dědění apod.⁵

Jako další způsoby nabytí vlastnického práva můžeme rozlišovat převod a přechod vlastnického práva. V případě nabytí vlastnického práva prvním způsobem musí dojít k projevu vůle, a to např. kupní smlouvou či smlouvou darovací. V druhém případě k nabytí vlastnického práva dochází na základě jiných právních skutečností, např. na základě rozhodnutí státního orgánu či ze zákona.⁶

⁴ KORBEL František, PRUDÍKOVÁ Dana, *Věcná práva v NOZ – vlastnické právo, Práva & Byznys*, 29.1.2014 [online], 2014, [cit. 2.3.2014].
Dostupné z <http://obcanskyzakonik.justice.cz/infocentrum/media/vecna-prava-v-noz-vlastnicke-pravo/>

⁵ FIALA, Josef a kol. *Občanské právo*. Praha: ASPI, a.s., 2006, 1000 s.

⁶ FIALA, Josef a kol. *Občanské právo*. Praha: ASPI, a.s., 2006, 1000 s.

Problematicke způsobů nabývání vlastnického práva se budu dále věnovat níže v samostatné části této práce.

3.1.2. Způsoby nabývání vlastnického práva

Na rozdíl od původní úpravy NOZ neobsahuje obecné vymezení možných způsobů nabývání vlastnictví. Z původní textace úpravy byla převzata pouze úprava pojednávající, k jakému dni se nabývá vlastnické právo rozhodnutím soudu nebo jiného orgánu veřejné moci. Za jakých podmínek a ve kterých případech, pak stanoví předpisy práva veřejného.⁷

Podle stávající úpravy můžeme rozlišit tyto způsoby nabytí vlastnického práva:

- přivlastnění a nález,
- přirozený, umělý a smíšený přírůstek,
- vydržení,
- převod vlastnického práva,
- nabytí vlastnického práva od neoprávněného a
- nabytí vlastnického práva rozhodnutím orgánu veřejné moci.⁸

3.1.2.1. Nabytí od vlastníka práva

Nabytí vlastnického práva od vlastníka můžeme považovat za derivativní neboli odvozené nabytí vlastnického práva. Pro nabyvatele, který vlastnické právo nabývá, má význam vlastnické právo jeho předchůdce. Hovoříme o tzv. převodu a

⁷ BĚLOHLÁVEK, A. J.; ČERNÝ, F.; JUNGWIRTHOVÁ, M; KLÍMA, P.; PROFELDOVÁ, T.; ŠROTOVÁ, E. *Nový občanský zákoník. Srovnání dosavadní a nové občanskoprávní úpravy včetně předpisů souvisejících*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 830 s. ISBN 978-80-7380-413-8.

⁸ HÁJEK ZRZAVECKÝ advokátní kancelář, s.r.o. *Nový občanský zákoník – 40. vlastnictví – nabytí vlastnického práva*. 13.5.2013 [online], 2013 [cit. 3.3.2014]
Dostupné z <http://www.epravo.cz/top/efocus/novy-obcansky-zakonik-40-vlastnictvi-nabyti-vlastnickeho-prava-91432.html>

přechodu vlastnického práva. Jak již bylo uvedeno výše, převod vlastnického práva je spojen s vůlí vlastníka převést své vlastnické právo k určité věci. Přechodem pak rozumíme situaci, kdy je vlastnické právo převedeno na nabyvatele i bez vůle vlastníka, a to na základě rozhodnutí soudu nebo jiného orgánu veřejné moci.

Úprava převodu vlastnického práva vychází z rozlišování movitých věcí určených jednotlivě a věcí určených druhově a dále nemovitých věcí.

U věcí movitých určených jednotlivě se vlastnické právo nabyvá okamžikem účinnosti smlouvy, nestanoví-li tato smlouva jinak. K nabytí vlastnického práva věcí individuálně určených tak vedle účinné smlouvy není třeba předání samotné věci, jak bylo známo doposud z úpravy OZ. Výjimku však tvoří např. koupě zboží v obchodě, kde je podmínkou převodu vlastnického práva předání věci. V případě movitých věcí druhově určených k nabytí vlastnického práva dochází nejdříve okamžikem odlišení od jiných věcí téhož druhu. U věcí zapisovaných do veřejného seznamu dochází k nabytí vlastnického práva zápisem do takového seznamu, pokud zvláštní předpis nestanoví jinak.⁹

Je-li převáděno vlastnické právo k věci nemovité, která je zapsaná ve veřejném seznamu, nabyvá se vlastnické právo zápisem věci do tohoto seznamu. Avšak v případě nemovité věci nezapsané ve veřejném seznamu, dochází k nabytí vlastnického práva až okamžikem účinnosti smlouvy, není-li v této smlouvě či zákoně stanoveno jinak.¹⁰

V případě nabytí vlastnického práva rozhodnutím soudu nebo jiného orgánu veřejné moci, dochází k přechodu vlastnického práva dnem určeným v takovém rozhodnutí nebo dnem právní moci takového rozhodnutí, neobsahuje-li určení dne nabytí vlastnického práva.

⁹ HURDÍK, Jan et. al. *Občanské právo hmotné. Obecná část. Absolutní majetková práva*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, 308 s. ISBN 978-80-7380-377-3.

¹⁰ BĚLOHLÁVEK, A. J.; ČERNÝ, F.; JUNGWIRTHOVÁ, M; KLÍMA, P.; PROFELDOVÁ, T.; ŠROTOVÁ, E. *Nový občanský zákoník. Srovnání dosavadní a nové občanskoprávní úpravy včetně předpisů souvisejících*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 830 s. ISBN 978-80-7380-413-8.

Při převodu věci, ať již movitých či nemovitých, bez ohledu na způsob nabytí vlastnického práva, se spolu s právem vlastnickým nabývá vše, co k dané věci patří, aniž by to bylo výslovně uvedeno. Kdo nabývá vlastnické právo, nabývá též práva a povinnosti spojené s věcí, dále také závady, které vážnou na věci a jsou zapsané ve veřejném seznamu a spolu s vlastnickým právem dochází též k nabytí jiných závad než zapsaných ve veřejném seznamu, a to za splnění určitých předpokladů. Těmito předpoklady rozumíme skutečnost, kdy nabyvatel vlastnického práva měl a mohl takové závady zjistit z okolností nebo situace, kdy tak bylo ujednáno ve smlouvě nebo případ, kdy tak stanoví zákon.¹¹

3.1.2.2. Nabytí od neoprávněného

V případech nabytí vlastnického práva od neoprávněného (můžeme se setkat také s nepřesným termínem „nevlastníka“ užívaným v původní úpravě) se nejedná o derivativní nabytí vlastnického práva, ale o originární neboli původní nabytí vlastnického práva. Při nabytí vlastnického práva od neoprávněného hovoříme o situaci, kdy dochází k nabytí vlastnického práva od osoby, která není oprávněná převést vlastnické právo, ačkoliv tak činí způsobem, který jinak běžně slouží k převodu věci do vlastnictví. Podmínkou nabytí vlastnického práva v tomto případě je pouze dobrá víra nabyvatele v oprávnění druhé strany převést vlastnické právo.¹²

Od neoprávněného může nabyvatel nabýt v dobré víře věc, která není zapsána ve veřejném seznamu, a to

- ve veřejné dražbě,
- od podnikatele při podnikatelské činnosti v běžném obchodním styku,

¹¹ HURDÍK, Jan et. al. *Občanské právo hmotné. Obecná část. Absolutní majetková práva*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, 308 s. ISBN 978-80-7380-377-3.

¹² NEVRKLA Luboš. *Změny v právní úpravě nabytí vlastnictví od neoprávněného*, epravo.cz, 19.11.2013 [online], 2013, [cit. 4.3.2014].

Dostupné z <http://obcanskyzakonik.justice.cz/infocentrum/media/zmeny-v-pravni-uprave-nabyvani-vlastnictvi-od-neopravneneho/>

- za úplaty od někoho, komu vlastník věc svěřil,
- od neoprávněného dědice, jemuž bylo nabytí dědictví potvrzeno,
- při obchodu s investičními nástroji, cennými papíry či listinou na doručitele a
- při obchodu na komoditní burze.¹³

Zvláštní úpravu nabytí vlastnického práva od neoprávněného můžeme spatřit v případě ochrany dobré víry nabyvatele při postupném několikanásobném převodu. Právní systém je v případě takového převodu vlastnického práva stanoven na základě skutečnosti, zda došlo k převodu vlastnického práva různým osobám k věci zapsané ve veřejném seznamu či věci nezapsané do tohoto seznamu.

U věci nezapsané ve veřejném seznamu se vlastníkem stává ten, jemuž převodce věc vydal nejdříve a není-li ho, nabývá vlastnické právo ten, s nímž byla uzavřena smlouva, která nabyla účinnosti jako první. K věci zapsané ve veřejném seznamu nabývá vlastnické právo osoba, která je v dobré víře a jejíž vlastnické právo bylo zapsáno jako první, třebaže vzniklo toto právo později.¹⁴

Zvláštní modifikace nabytí vlastnického práva od neoprávněného platí dále v případě obchodování podnikatele při jeho obchodní činnosti v rámci běžného obchodního styku s použitými movitými věcmi. Za této situace NOZ v ustanovení § 1110 stanoví prolomení ochrany dobré víry nabyvatele ve prospěch vlastníka, tedy nabyvatel je povinen vydat věc vlastníkovi bez ohledu na existenci dobré víry, prokáže-li vlastník, že věc pozbyl ztrátou nebo mu byla svémocně odňata v období uplynulých tří let.

V ostatních případech získání movité věci k nabytí vlastnického práva od neoprávněného dojde, pokud nabyvatel prokáže dobrou víru. V tomto případě není dobrá víra nabyvatele předpokládána a je na jeho vůli svou dobrou víru prokázat.

¹³ HURDÍK, Jan et. al. *Občanské právo hmotné. Obecná část. Absolutní majetková práva*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, 308 s. ISBN 978-80-7380-377-3.

¹⁴ HURDÍK, Jan et. al. *Občanské právo hmotné. Obecná část. Absolutní majetková práva*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, 308 s. ISBN 978-80-7380-377-3.

Ochrana dobré víry není nabyvateli poskytována také za situace, kdy dojde k pozbytí věci vlastníkem ztrátou či úmyslným trestným činem. Dobré víry a vlastnického práva svého předchůdce se dále nemůže dovolat ke svému prospěchu osoba, která movitou věc získala s vědomím, že vlastnické právo bylo nabyto od neoprávněného.¹⁵

Závěrem bych si dovolila upozornit, že podle přechodných ustanovení NOZ se však tímto zákonem řídí práva a povinnosti vzniklé až ode dne nabytí jeho účinnosti, tedy od 1.1.2014. Vznik vlastnického práva, stejně jako i práva a povinnosti z něho vzniklé přede dnem nabytí účinnosti NOZ se pak posuzují podle původní právní úpravy.

3.1.3. Zánik vlastnického práva

Výslovnou úpravu zániku vlastnického práva v NOZ nenalezneme, nicméně k zániku vlastnického práva dochází na základě různých právních skutečností a různými způsoby. Způsoby zániku vlastnického práva můžeme dělit dle různých kritérií.

Základním tříděním zániku vlastnického práva je rozlišování zániku vlastnického práva na zánik absolutní a zánik relativní. Absolutním zánikem rozumíme situace, kdy zaniká vlastnické právo k věci, aniž by došlo k jeho nabytí někým jiným. K absolutnímu zániku vlastnického práva řadíme zejména zánik věci, ať v důsledku jejího spotřebování nebo jejího zničení. Relativním zánikem vlastnického práva naopak rozumíme takové situace, při kterých dochází k zániku vlastnického práva jedné osoby a současně dochází k nabytí vlastnického práva osobou jiné. Tedy, dochází ke změně v osobě vlastníka. Jako příklad lze uvést kupní

¹⁵ NEVRKLA Luboš. *Změny v právní úpravě nabývání vlastnictví od neoprávněného*, epravo.cz, 19.11.2013 [online], 2013, [cit. 5.3.2014].
Dostupné z <http://obcanskyzakonik.justice.cz/infocentrum/media/zmeny-v-pravni-uprave-nabyvani-vlastnictvi-od-neopravneneho/>

smlouvu, na jejímž základě zaniká vlastnické právo původnímu vlastníkovi – prodávajícímu a současně dochází k nabytí vlastnického práva kupujícího.¹⁶

Další ze základních třídění zániku vlastnického práva rozlišuje zánik vlastnického práva na základě toho, zda je spojen s vůlí vlastníka. Tedy, zda k němu dochází na základě vůle vlastníka, tj. v důsledku právního úkonu, čímž můžeme rozumět zánik vlastnického práva

- opuštěním – jednostranný právní úkon, kdy předpokladem zániku vlastnického práva je vyjádření vůle vlastníka nebýt již nadále vlastníkem věci,
- zničením, jímž zaniká vlastnické právo v důsledku chování vlastníka, kterým učinil neupotřebitelným hmotný substrát věci,
- spotřebováním, kterým zaniká vlastnické právo k věci zužitelné, a to vyčerpáním užitné hodnoty této věci či
- na základě smlouvy – jedná se o typický projev vůle, jímž dochází zároveň k zániku i k nabytí vlastnického práva; nejčastěji se setkáváme se smlouvou kupní, darovací a směnnou,

nebo zda k zániku dochází nezávisle na vůli vlastníka – v důsledku události, a to

- smrtí vlastníka, kterou jeho vlastnické právo přechází na dědice nebo připadá státu jako odúmrtí,
- zánikem věci, kterým dochází k zániku vlastnického práva (na rozdíl od zničení věci) události,
- rozhodnutím státního orgánu, resp. právní mocí takového rozhodnutí či
- ze zákona.¹⁷

¹⁶ FIALA, Josef a kol., *Občanské právo hmotné*. 3. opravené a doplněné vydání. Masarykova univerzita a nakladatelství Doplněk, 2002. 436 s. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. ISBN 1081-222-2002

¹⁷ FIALA, Josef a kol., *Občanské právo hmotné*. 3. opravené a doplněné vydání. Masarykova univerzita a nakladatelství Doplněk, 2002. 436 s. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. ISBN 1081-222-2002

3.2. Obchodní firma – základní otázky

3.2.1. Pojem a funkce obchodní firmy

Pojem obchodní firmy je pevně spjat s obecným pojmem podnikatele, proto je právní úprava obchodní firmy zařazena k obecným ustanovením o podnikatelích.¹⁸ Definici obchodní firmy nalezneme přímo v NOZ v ustanovení § 423: „*Obchodní firma je jméno, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku.*“ Na podnikatele v obchodním rejstříku nezapsané se ustanovení o obchodní firmě nevztahují. Obchodní firmu tedy mohou mít pouze podnikatelé zapsaní do obchodního rejstříku. Podnikatelé v obchodním rejstříku nezapsaní nebo nepodnikatelé vystupují pod jiným označením - obvykle pod svým jménem a příjmením, popř. pod názvem. Obchodní firmu mají také nepodnikající osoby zapsané v obchodním rejstříku neboli fiktivní podnikatelé. Hlavním významem institutu obchodní firmy je identifikovat, individualizovat a odlišit jednoho podnikatele od ostatních podnikatelů působících na trhu.

Funkce obchodní firmy lze dovodit z jejího samotného významu. Jednotlivé funkce, které opodstatňují existenci právní úpravy obchodní firmy, resp. existenci tohoto institutu vůbec, můžeme rozlišovat na:

- funkci identifikační – obchodní firma je jedním ze základních identifikačních znaků podnikatele,
- funkci diverzifikační, neboli rozlišovací – umožňuje od sebe rozlišovat jednotlivé podnikatele,
- funkci ochrannou – právní úprava obchodní firmy má také úlohu v ochraně podnikatele, resp. v ochraně jeho práv k obchodní firmě a ochraně zákazníka před neoprávněným podnikáním a

¹⁸ Důvodová zpráva k novému občanskému zákoníku (konsolidovaná verze), [online], 2012, [cit. 8.3.2014]. Dostupné z <http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>

- funkci propagační – znění obchodní firmy může být zvoleno tak, aby vytvářelo dobrý dojem o podnikateli a přilákalo případné zákazníky.¹⁹

3.2.2. Tvorba a členění obchodní firmy

Podnikatel musí při výběru nejvhodnější firmy vycházet z právní úpravy, podle které je obchodní firma tvořena dvěma částmi. Obchodní firma je tvořena zpravidla z firemního kmene a firemních dodatků. Jedná se o rovnocenné součásti obchodní firmy a jen společně vytváří firmu jako jediný a nedělitelný právní institut.

Firemní kmen, označovaný někdy jako „corpus firmae“, můžeme označit jako základní název podnikatele, jedná se o jádro označení, podle kterého lze podnikatele zpravidla identifikovat. Kmen firmy můžeme dělit na osobní, věcný, fantazijní nebo smíšený. Z toho vyplývá následující členění obchodní firmy:

- osobní firma – firma, která je tvořena jménem; u člověka občanským jménem, u právnické osoby názvem,
- věcná firma – firma obvykle tvořená předmětem podnikání,
- fantazijní firma – nemá žádný reálný základ, je vytvořena bez závislosti na jménu či předmětu podnikání a
- smíšená firma – firma představující kombinaci výše uvedených prvků.²⁰

Firemní dodatky jsou připojeny k firemnímu kmeni a vysvětlují, doplňují či upřesňují základní název podnikatele. Obvykle se týkají právní formy, předmětu podnikání, místa podnikání či sídla právnické osoby.²¹ Dodatků může být celá řada a dle obsahu obvykle rozlišujeme dodatek věcný, osobní, smíšený, fantazijní,

¹⁹ LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Poznámky k problematice obchodního jména. Právo a podnikání*. 1996, roč. 5, č. 5, 4-10 s. ISSN 1211-1120.

²⁰ DVOŘÁK, Tomáš. *Osobní obchodní společnosti*. In: ASPI [právní informační systém]. 14.10.2008 Wolters Kluwer ČR [cit. 9.3.2014].

²¹ PELIKÁNOVÁ, I.; PLÍVA, S.; PŘIBYL, Z.; ČERNÁ, S.; VÍT, J.; ZAHRADNÍČKOVÁ, M. *Obchodní právo. I. díl*. Praha: CODEX. Nakladatelství Hugo Grotia a.s., 1994. 442 s. ISBN 80-901185-2-6

nástupnický, statusový či označující právní formu a obsahující místo nebo sídlo podnikání. Firemní dodatky mohou být dále obligatorní (povinné) a fakultativní (dobrovolné). Ve většině případů se užívá dodatků fakultativních a je tedy na vůli podnikatele, zda svou obchodní firmu doplní o určitý dodatek.

Mezi obligatorní dodatky se řadí především povinný dodatek označující právní formu právnické osoby, který musí být v obchodní firmě uváděn po celou dobu existence právnické osoby. Dále mezi obligatorní dodatky můžeme zařadit také dodatek „v likvidaci“, o který svou obchodní firmu musí doplnit právnická osoba, která byla zrušena a vstupuje do likvidace.

3.2.3. Právní povaha obchodní firmy

Podle původní úpravy bylo nutné obchodní firmu považovat za tzv. jinou majetkovou hodnotu. Dle ObchZ tedy obchodní firma nebyla považována ani za věc, ani nebyla předmětem vlastnictví.²² Podle stávající úpravy je obchodní firma věcí. V rámci rozlišování věcí můžeme obchodní firmu chápat jako věc nehmotnou a dále jako věc nezastupitelnou a nezužitelnou. Právo k obchodní firmě tedy již nechápeme výlučně jako právo osobní, ale spíše jako právo majetkové. Oproti původní úpravě je podle stávající úpravy obchodní firma více uvolněna pro majetkové dispozice, a to ať již se uskuteční samostatně, nebo spolu s obchodním závodem, se kterým je spojena.²³

Podle mého názoru je posílení majetkové povahy práv k obchodní firmě pozitivním krokem zákonodárců. Obchodní firma může mít značnou hodnotu a je tedy třeba mít možnost efektivně s ní disponovat. V praxi by tak mělo dojít k uvolnění v oblasti převodu obchodní firmy, které bylo ve firemním právu žádoucí již dlouhou dobu.

²² POKORNÁ, Jarmila; KOVAŘÍK, Zdeněk; ČÁP, Zdeněk a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. I. Díl. 1.* Vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 1115 s. ISBN 978-80-7357-491-8.

²³ Důvodová zpráva k novému občanskému zákoníku (konsolidovaná verze), [online], 2012, [cit. 8.3.2014]. Dostupné z <http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>

3.2.4. Základní zásady firemního práva

Základní zásady firemního práva slouží jako východiska pro tvorbu, aplikaci a interpretaci norem firemního práva, které někdy vyplývají přímo z právních předpisů, jindy z doktrinní literatury nebo z ustálené judikatury. Za základní zásady firemního práva tedy můžeme považovat následující:

- Zásada firemní povinnosti – tato zásada stanovuje povinnost podnikatele, zapisovaného do obchodního rejstříku, vždy vystupovat pod svou obchodní firmou, a to v jejím úplném znění.
- Zásada výlučnosti (nezaměnitelnosti) firmy – můžeme říci, že se jedná o stěžejní zásadu firemního práva, která stanoví zákaz zaměnitelnosti obchodní firmy s jinou obchodní firmou. Tedy, obchodní firma musí být odlišitelná od ostatních firem. Tato zásada je zakotvena přímo v textu zákona v ustanovení § 424 NOZ: „*Obchodní firma nesmí být zaměnitelná s jinou obchodní firmou (...).*“ Hlavním úkolem zásady výlučnosti je ochrana podnikatelského prostředí.
- Zásada pravdivosti (přiměřenosti) firmy – zásada pravdivosti je úzce spjata s výše uvedenou zásadou výlučnosti a taktéž základní zakotvení této zásady můžeme nalézt přímo v textu NOZ, který ve svém ustanovení § 424 říká, že obchodní firma nesmí být klamavá. Obchodní firma nesmí obsahovat nepravdivé údaje, musí odpovídat skutečnosti. Na rozdíl od zásady výlučnosti je úkolem této zásady ochrana zákaznické veřejnosti.
- Zásada jasnosti firmy – tato zásada není výslovně zakotvena v zákoně, nicméně k ní lze dospět výkladem norem firemního práva. Obchodní firma musí být vždy dostatečně jasná a musí dávat možnost identifikovat konkrétního podnikatele. Obchodní firma nesmí zakrývat předmět podnikání nebo osobu podnikatele.
- Zásada jednotnosti firmy – obsahem této zásady je povinnost podnikatele vykonávat své podnikatelské aktivity pod jedinou obchodní firmou, resp.

podnikatel nesmí mít více obchodních firem. NOZ poprvé zásadu jednotnosti výslovně zakotvil v českém právním řádu, a to v odstavci prvním ustanovení § 423.

- Zásada firemní volnosti nebo přísnosti – užití zásady firemní volnosti nebo přísnosti se řídí dle konkrétní právní úpravy. Obvykle si podnikatel může zvolit obchodní firmu sám podle své vůle, až na výjimky, kdy je mu právem přikázáno do obchodní firmy uvést nějaký údaj.²⁴

3.2.5. Ochrana obchodní firmy

Ochranu obchodní firmy zakotvuje NOZ v ustanovení § 423 odst. 2, které ve větě první říká, že: „*Ochrana k obchodní firmě náleží tomu, kdo ji po právu použil poprvé.*“ Nároky z ochrany obchodní firmy NOZ, na rozdíl od taxativního výčtu v ObchZ, vymezuje, ve větě druhé ustanovení § 423 odst. 2, formou odkazu: „*Kdo byl dotčen ve svém právu k obchodní firmě, má stejná práva jako při ochraně před nekalou soutěží.*“

Osoba dotčená na svých právech k obchodní firmě se tedy může domáhat:

- Zdržení se závadného jednání – domáhat se zdržení závadného jednání – užívání firmy, která byla do obchodního rejstříku zapsána pravomocným usnesením, je však velmi problematické. Dle dosavadní rozhodovací praxe soudů je nutné v těchto případech žádat odstranění závadného stavu, nikoli zdržení se užívání obchodní firmy, jež by vedlo k ukončení činnosti takového podnikatele. Zmínit lze např. rozsudek Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 3 Cmo 808/1993. Nároku na zdržení se užívání obchodní firmy se lze ovšem bezpochyby domáhat v případech, kdy je obchodní firma podnikatele užívána jinou osobou, a to zcela nebo z části neoprávněně.²⁵

²⁴ KULHÁNEK, M. *Pojetí a základní zásady firemního práva. Právní rozhledy.* 2000. Číslo 7. s. 294-299.

²⁵ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 31.10.1994, sp. zn. 3 Cmo 808/1993.

- Odstranění závadného stavu – nárok odstraňovací směřuje vždy k nápravě závadného stavu, tedy stavu, kdy jsou v obchodním rejstříku zapsány dvě shodné či zaměnitelné obchodní firmy. Na základě návrhu na odstranění závadného stavu dochází z pravidla k uložení povinnosti žalovanému změnit svou obchodní firmu tak, aby nedocházelo k narušování práv k obchodní firmě jiné osoby. Může tak dojít například k uložení povinnosti odstranit určitý výraz z obchodní firmy²⁶ nebo naopak k uložení povinnosti vložit určitý dodatek k odlišení obchodní firmy.
- Vydání bezdůvodného obohacení – institut nároku na vydání bezdůvodného obohacení je upraven v ustanovení § 2991 a násl. NOZ. Toto ustanovení uvádí, že „*kdo se na úkor jiného bez spravedlivého důvodu obohatí, musí ochuzenému vydat, oč se obohatil.*“ K bezdůvodnému obohacení dochází zvláště získáním majetkového prospěchu plněním bez právního důvodu, plněním z právního důvodu, jež odpadl, dále protiprávním užitím cizí hodnoty nebo tím, že bylo plněno za osobu, co po právu měla plnit sama.²⁷
- Poskytnutí přiměřeného zadostiučinění – nárok na přiměřené zadostiučinění neboli nárok satisfakční směřuje především k odstranění nemajetkové újmy, která vznikla podnikateli neoprávněným užíváním jeho obchodní firmy jiným. Zadostiučinění nemajetkové újmy je možné poskytovat jak ve formě peněžité náhrady, tak ve formě nepeněžité. K náhradě této újmy by mělo dojít primárně nepeněžitým zadostiučiněním, které spočívá typicky v tiskové opravě či ve zveřejnění omluvy.²⁸
- Náhrady vzniklé škody – v případě nároku na náhradu vzniklé škody hovoříme o nároku na kompenzaci na majetku v rozsahu skutečné škody a ušlého zisku v důsledku zásahu do práv podnikatele k obchodní firmě. V praxi se však v oblasti firemního práva v případě žalob na náhradu škody naráží na obtíže s prokazováním konkrétní výše škody, zejména v případě

²⁶ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 19.1.2011, sp. zn. 23 Cdo 4933/2009.

²⁷ Ustanovení § 2991 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

²⁸ ELIÁŠ, K.; BEJČEK, J.; HAJN, P.; JEŽEK, J. a kol. *Kurs obchodního práva. Obecná část. Soutěžní právo*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007. 652 s., ISBN 978-7179-583-4.

ušlého zisku, a s prokazováním příčinné souvislosti mezi škodou a porušením práva, tedy, že škoda vznikla nikoli z jiných okolností na trhu, ale přímo z porušení firemního práva. Častěji tak dochází k uplatňování nároku na výše uvedené poskytnutí přiměřeného zadostiučinění.

4. Dispozice s obchodní firmou

Aby bylo možné libovolně nakládat s obchodní firmou, je nutné nejprve takovou obchodní firmu vytvořit a nabýt k ní vlastnického práva. Pod dispozicemi s obchodní firmou si tak lze představit originární nabývání vlastnického práva k obchodní firmě stejně jako převod takové firmy a její přechod, o čemž bude blíže pojednáno v dalších částech této práce.

Podle NOZ však není vyloučena ani směna neboli vzájemný převod obchodních firem prostřednictvím směnné smlouvy. K takové situaci však prakticky docházet nebude, neboť případů, kdy projeví podnikatelé zájem o své obchodní firmy navzájem, bude jen velmi málo.

Teoreticky je možné v rámci dispozic s obchodní firmou uvažovat nejen o převodu vlastnických práv k obchodní firmě, ale také o převodu práv užívacích prostřednictvím například licenčních nebo franchisingových smluv. Ovšem je potřeba při takovém převodu užívacích práv k obchodní firmě dbát na dodržení zásady jedinečnosti a nezaměnitelnosti obchodní firmy. Vhodnějším řešením této situace tedy bude využití institutů práva známkového.

NOZ pak nevylučuje ani možnost zatížení obchodní firmy právy třetích osob nebo její případné použití jako předmět k zajištění závazků podnikatele.²⁹ Avšak ani tato dispozice nebude podle mého názoru v praxi často využívána.

V neposlední řadě si lze dále pod problematikou dispozic s obchodní firmou představit její změnu nebo případně úpravu a taktéž samotný zánik obchodní firmy.

²⁹ KOŽIAK, Jaromír. *Obchodní firma v judikatuře a právní praxi* [online]. 2013 [cit. 16.3.2014]. Disertační práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. Vedoucí práce Jarmila Pokorná. Dostupné z: <http://is.muni.cz/th/107828/pravf_d/>

4.1. Originární nabytí vlastnictví k obchodní firmě

Stejně jako již bylo popsáno výše v kapitole zabývající se vymezením základních pojmů, tak i vlastnické právo k obchodní firmě je možné nabytí originárním nebo derivativním způsobem. Originárním neboli původním způsobem nabytí vlastnického práva rozumíme takovou situaci, kdy nabyvatel své vlastnické právo neodvozuje od předchozího vlastníka. Tímto způsobem tedy dochází k nabytí vlastnického práva nezávisle na původním vlastníkovi, nebo takové vlastnické právo vzniká poprvé. Jako nejčastější příklad originárního nabytí vlastnického práva můžeme uvést zhotovení nové věci. V případě obchodní firmy, jakožto věci nehmotné, je však vhodnější, než zhotovením, hovořit o nabytí vlastnického práva k obchodní firmě jejím vytvořením.

Za nejběžnější případ vytvoření obchodní firmy můžeme považovat vytvoření obchodní firmy při založení obchodní společnosti nebo případně v důsledku změny takového znění obchodní firmy, čímž v podstatě dochází k vytvoření znění nového. K nabytí samotného vlastnického práva k obchodní firmě pak dochází až zápisem do obchodního rejstříku, neboť i vznik obchodní společnosti je vázán na její zápis do tohoto rejstříku a obchodní firma je součástí nehmotného majetku takové společnosti. S ohledem na skutečnost, že zápis do obchodního rejstříku má konstitutivní charakter, je nemožné, aby k nabytí vlastnických práv k věcem v majetku obchodní společnosti došlo ještě před takovýmto zápisem.

Mezidobí po okamžiku vytvoření obchodní firmy a před jejím skutečným vznikem však nedostalo právní úpravy a mohou tak vznikat spory týkající se povahy označení, jež se má později stát obchodní firmou a spory o práva k takovému označení.³⁰

³⁰ KOŽIAK, Jaromír. *Obchodní firma v judikatuře a právní praxi* [online]. 2013 [cit. 16.3.2014]. Disertační práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. Vedoucí práce Jarmila Pokorná. Dostupné z: <http://is.muni.cz/th/107828/pravf_d/>

Derivativním neboli odvozeným způsobem nabytí vlastnického práva rozumíme naopak nabytí vlastnického práva odvozením právního postavení od původního vlastníka.³¹ Derivativním způsobem lze vlastnické právo k obchodní firmě nabývat tzv. převodem nebo přechodem obchodní firmy. S ohledem na rozsah úpravy převodu a přechodu obchodní firmy, se této problematice budu věnovat v následující samostatné části práce.

4.2. Převod a přechod obchodní firmy

Nabytí vlastnického práva k obchodní firmě převodem či přechodem můžeme považovat za odvozené nabytí vlastnického práva. Tedy, pro nabyvatele má význam vlastnické právo jeho předchůdce. S převodem obchodní firmy je spojena vůle právního předchůdce převést své vlastnické právo, zatímco přechodem obchodní firmy můžeme rozumět situaci, kdy vlastnické právo přechází i bez jeho vůle. V mnoha publikacích se v souvislosti s převodem a přechodem obchodní firmy hovoří o tzv. „staré firmě“. O tomto institutu však blíže pojednám v samostatné kapitole.

Převod i přechod obchodní firmy je možný jak u člověka – podnikatele, tak u právnické osoby, ačkoliv v prvním případě může někdy působit v podstatě klamavým dojmem.

K možnosti změny vlastnického práva k obchodní firmě NOZ v ustanovení § 427 stanovuje základní podmínky, které platí pro převod i přechod, a to bez rozdílu, zda se jedná o obchodní firmu člověka (v původní úpravě užíváno termínu „fyzická osoba“) či obchodní firmu osoby právnické. Jednou z podmínek nabytí vlastnického práva k obchodní firmě je souhlas právního předchůdce nebo jeho právního nástupce, který na rozdíl od dikce ObchZ již nemusí být výslovný. Dále

³¹ FIALA, Josef a kol. *Občanské právo*. Praha: ASPI, a.s., 2006, 1000 s.

je pak vyžadováno připojení údaje k obchodní firmě, kterým je vyjádřeno právní nástupnictví.³²

Případná možnost zpětvzetí souhlasu právního předchůdce či jeho právního nástupce k používání obchodní firmy v NOZ upravena není. Dle mého názoru je možné takový souhlas vzít zpět, avšak jen do té doby, než dojde ke změně zápisu v obchodním rejstříku, popř. do doby podpisu smlouvy v případě převodu, není-li v takové smlouvě stanoveno jinak. Po uplynutí těchto lhůt již zpětvzetí souhlasu není možné. Jen výjimečně je pak vyjádřený souhlas odvolatelný podle ustanovení § 428 NOZ z důvodu ochrany právní jistoty.³³

4.2.1. Převod obchodní firmy

Stručnou úpravu převodu obchodní firmy zakotvuje v ustanovení § 427 – 428 NOZ. Na rozdíl od úpravy v ObchZ, zde již nenalezneme omezení převodu obchodní firmy ve formě povinnosti současného převodu podniku nebo jeho části. Absence zákazu samostatného převodu obchodní firmy, z něhož vycházel ObchZ, je projevem již zmíněného posunu pojetí obchodní firmy spíše jako hodnoty majetkové.³⁴ Jelikož NOZ tento zákaz nezmiňuje, je třeba vycházet ze zásady, že dovoleno je vše, co není zakázáno. Přípustnost samostatného převodu obchodní firmy je zásadní změnou, kterou přinesl NOZ v oblasti firemního práva.

Obchodní firma se tak stala předmětem vlastnického práva, a zatímco dle původní úpravy ObchZ k převodu obchodní firmy docházelo především spolu s podnikem prostřednictvím smlouvy o prodeji podniku, stávající právní úprava dává dispozicím s obchodní firmou nové možnosti. K převodu vlastnického práva

³² Ustanovení § 427 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

³³ BĚLOHLÁVEK, A. J.; ČERNÝ, F.; JUNGWIRTHOVÁ, M; KLÍMA, P.; PROFELDOVÁ, T.; ŠROTOVÁ, E. *Nový občanský zákoník. Srovnání dosavadní a nové občanskoprávní úpravy včetně předpisů souvisejících*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 830 s. ISBN 978-80-7380-413-8.

³⁴ Důvodová zpráva k novému občanskému zákoníku (konsolidovaná verze), [online], 2012, [cit. 8.3.2014]. Dostupné z <http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>

k obchodní firmě tak může dojít na základě obvyklých institutů, a to například na základě kupní smlouvy či smlouvy darovací.

Dále je také vhodné zmínit, že úprava dle NOZ chápe věc nehmotnou podobně jako movitou věc, čímž i na obchodní firmu dopadají ustanovení o dispozicích s movitými věcmi, zejména pak z pohledu dispozic prostřednictvím kupní smlouvy. Zde se ztotožňuji s názorem JUDr. Jaromíra Kožiaka, Ph.D., který „nevidí ani žádnou překážku, která by bránila ve sjednávání vedlejších ustanovení v kupní smlouvě, popř. dalších obdobných podmínek.“³⁵ Stávající právní úprava tak podnikateli při převodu obchodní firmy poskytuje rozsáhlou smluvní volnost.

I nadále je nepochybně možný převod obchodní firmy spolu s převodem závodu (v původní úpravě užíváno termínu „podnik“). Dle NOZ však prodej závodu již není chápán jako samostatný smluvní typ, ale dle NOZ, ustanovení § 2175 a násl., pouze jako zvláštní případ kupní smlouvy. Oproti původní právní úpravě, stávající úprava opouští výslovný požadavek písemné formy smlouvy. Obchodním závodem rozumíme „*organizovaný soubor jmění, který podnikatel vytvořil, a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti a má se za to, že závod tvoří vše, co zpravidla slouží k jeho provozu.*“³⁶ Obsahově k závodu náleží vše, co z vůle podnikatele, který jej vytvořil, slouží k jeho provozu. Rozhodující je tudíž volní aspekt, nikoliv faktický stav, jako tomu bylo v původní úpravě ObchZ. Stávající právní úprava tak nově upravuje definici závodu, že o prodej závodu se jedná vždy, pokud i při vyloučení některých jeho prvků nedojde ke ztrátě vlastností závodu jako takového.³⁷

Jak již bylo zmíněno v úvodu této kapitoly, zápis obchodní firmy do obchodního rejstříku je konstitutivního charakteru a k nabytí vlastnického práva k obchodní firmě dochází až samotným zápisem do tohoto rejstříku. Nikoliv tedy

³⁵ KOŽIAK, Jaromír. *Obchodní firma v judikatuře a právní praxi* [online]. 2013 [cit. 16.3.2014]. Disertační práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. Vedoucí práce Jarmila Pokorná. Dostupné z: <http://is.muni.cz/th/107828/pravf_d/>

³⁶ Ustanovení § 502 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

³⁷ BĚLOHLÁVEK, A. J.; ČERNÝ, F.; JUNGWIRTHOVÁ, M; KLÍMA, P.; PROFELDOVÁ, T.; ŠROTOVÁ, E. *Nový občanský zákoník. Srovnání dosavadní a nové občanskoprávní úpravy včetně předpisů souvisejících*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 830 s. ISBN 978-80-7380-413-8.

účinností smlouvy, na základě které je obchodní firma převáděna. Z toho vyplývá mimo jiné potřeba změny společenské smlouvy či jiné podobné listiny, a to jak podnikatele, který obchodní firmu převádí, tak jejího nabyvatele. Tato změna poté zakládá možnost, či spíše nutnost, podání návrhu na zápis takové změny do obchodního rejstříku a teprve od okamžiku zápisu je nabyvatel oprávněn jednat pod touto „novou“ obchodní firmou.

V rámci rekodifikace soukromého práva došlo k přijetí nového právního předpisu, zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, regulujícího zápis změny do obchodního rejstříku. Avšak ani tento zákon, ani jeho prováděcí předpisy, neposkytují úpravu, jakých listin je třeba k doložení obchodnímu rejstříku v případě dispozic s obchodní firmou. Zápis změny obchodní firmy do obchodního rejstříku v důsledku převodu obchodní firmy je tak i nadále, tedy stejně jako podle původní úpravy, nutné doložit rozhodnutím o změně obchodní firmy na základě převodní smlouvy a nikoli touto smlouvou samotnou.

4.2.1.1. Převod obchodní firmy člověka

Obchodní firma člověka – podnikatele, zapsaného v obchodním rejstříku, má zpravidla podobu jména zahrnujícího v sobě jméno a příjmení člověka. Ode dne nabytí účinnosti NOZ to však již není povinností. Oproti původní úpravě ObchZ, obchodní firmou člověka již nemusí být jeho jméno, ale je dána možnost i jiného označení, ovšem za podmínky, že z něho vyplývá, že se jedná o podnikatele – jednotlivce, který není právnickou osobou. Kmen obchodní firmy tedy nemusí být jen osobnostní povahy, ale může být i věcný, fantazijní nebo také smíšený. Vyloučeno není v obchodní firmě ani použití pseudonymu, domácího jména či

přezdívkou. S novou občanskoprávní úpravou tak u fyzických osob došlo k většímu uvolnění při tvorbě vlastní obchodní firmy, než tomu bylo v úpravě původní.³⁸

I u člověka – podnikatele je obchodní firma významnou částí, jež má svou hodnotu, avšak doposud je pověst člověka spojena především s osobnostními rysy a kvalitami podnikatele a převod obchodní firmy podle mého názoru prozatím u fyzických osob není příliš využíván a pravděpodobně i do budoucna k němu bude docházet v menší míře, než tomu bude v případě osob právnických. Nicméně s účinností NOZ, který nepřebírá z úpravy ObchZ povinnost osobnostního základu v obchodní firmě člověka a umožnil tak užití i jiného označení, by mohlo postupem času k převodu obchodní firmy docházet častěji i u osob fyzických.

Převod obchodní firmy člověka – podnikatele je spojen s projevem jeho vůle. Podnikatel tedy může tímto způsobem umožnit jiné osobě podnikání pod svou starou obchodní firmou. Skutečnost, na základě které dochází k převodu obchodní firmy, můžeme označovat jako převodní titul. V tomto případě, podle českého právního řádu, hovoříme o převodním titulu jako o smlouvě. Zákon však tuto problematiku blíže nespecifikuje a lze tak dovodit, že je převod obchodní firmy možné učinit jakýmkoli typem smlouvy, prostřednictvím kterého může dojít k převodu vlastnického práva. V praxi ovšem bude k převodu obchodní firmy docházet nejčastěji na základě smlouvy kupní a smlouvy darovací.

Souhlas s nabytím vlastnického práva k obchodní firmě v případě převodu firmy prostřednictvím kupní smlouvy může být vyjádřen jako součást takové smlouvy. Jakým způsobem bude souhlas formulován, je ponecháno na uvážení smluvních stran. Stávající právní úprava umožňuje převádět obchodní firmu samostatně a při určování náležitostí budeme postupovat podle obecných ustanovení NOZ upravujících koupi věci. Na rozdíl od dikce ustanovení § 476 a násl. ObchZ, k uzavření kupní smlouvy nemusí dojít pouze písemnou formou, ale

³⁸ KYSELOVÁ, Tereza (Weinhold Legal). „*Honzík Nováků*“ nebo „*Sedící býk*“ – úprava obchodní firmy v novém občanském zákoníku“. 11.9.2013 [online], 2013. [cit. 18.3.2014]. Dostupné z <http://www.epravo.cz/top/clanky/honzik-novaku-nebo-sedici-byk-uprava-obchodni-firmy-v-novem-obcanskem-zakoniku-92158.html>

přichází tak v úvahu například i možnost převodu obchodní firmy uzavřením kupní smlouvy formou ústní. Aby však mohl nabyvatel starou obchodní firmu používat, musí k obchodní firmě přidat údaj, který bude vyjadřovat právní nástupnictví neboli nástupnický dodatek, který vyžaduje zápis do obchodního rejstříku. Teprve tímto okamžikem vzniká právo podnikat pod nabytou obchodní firmou.

Zákon dává smluvním stranám také právo od kupní smlouvy odstoupit, kdy důvody odstoupení mohou být uvedeny v takové smlouvě. V případě, že dojde k ukončení smluvního vztahu z důvodu odstoupení od smlouvy, vlastnické právo k obchodní firmě přechází zpět na původního vlastníka.

Převod obchodní firmy člověka je umožněn také prostřednictvím smlouvy darovací. Úpravu darování nalezneme v NOZ v ustanovení § 2055 a násl. Dle ustanovení § 2057 NOZ: „při darování věci zapsané do veřejného seznamu vyžaduje smlouva písemnou formu.“ Z nutnosti zápisu obchodní firmy do obchodního rejstříku tedy pro převod obchodní firmy na základě darovací smlouvy vyplývá požadavek písemné formy. Pro převod obchodní firmy darováním dále platí obdobné podmínky jako u převodu prostřednictvím kupní smlouvy. I v tomto případě musí být dán souhlas s nabytím vlastnického práva k obchodní firmě, jež může být součástí darovací smlouvy. K tomu, aby nabyvatel mohl starou firmu užívat, musí taktéž k obchodní firmě přidat nástupnický dodatek.

Odlišnost převodu obchodní firmy na základě darovací smlouvy od převodu obchodní firmy kupní smlouvou spočívá v jeho bezplatnosti. I v tomto případě zákon umožňuje odstoupení od smlouvy, a to dárci, kterému dává možnost odvolat dar pro nouzi nebo pro nevděk. Dárce může dar odvolat nebo požadovat zpět jeho vydání, popř. náhradu jeho obvyklé ceny, poruší-li obdarovaný úmyslně či z hrubé nedbalosti dobré mravy vůči němu nebo osobám jemu blízkým.³⁹ K domáhání se vrácení darované obchodní firmy by se dalo uvažovat za situace, kdy dojde k darování obchodní firmy člověka – podnikatele, jež je tvořena jeho

³⁹ Ustanovení § 2072 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

jménem a nabyvatel bude takovou obchodní firmu užívat v rozporu s dobrými mravy.

4.2.1.2. Převod obchodní firmy právnické osoby

Právní úprava obchodní firmy právnické osoby podléhající zápisu do obchodního rejstříku je řízena principem volné tvorby, s výjimkou povinných dodatků o právní formě. Podnikateli je tak při tvorbě obchodní firmy ponechána značná volnost. Kmen obchodní firmy může být jak osobní, věcný, tak i fantazijní nebo smíšený. V obchodní firmě je možné užít například i zkratky či iniciály jmen.⁴⁰ Také obchodní firma právnické osoby může obsahovat jméno společníka či jiné osoby. Obecně řečeno si podnikatel může vytvořit jakoukoli obchodní firmu. Jedinou povinností podnikatele – právnické osoby je připojení obligatorního dodatku vyjadřujícího právní formu.

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, rozlišuje právnické osoby zapisované do obchodního rejstříku jako obchodní společnosti a družstva, které označuje pod společným termínem „obchodní korporace“. Obchodní společnosti dále rozeznáváme jako:

- Osobní společnosti – do této skupiny řadíme veřejnou obchodní společnost a společnost komanditní. Tyto společnosti mohou být založeny pouze k podnikatelským účelům či k účelu správy vlastního majetku.⁴¹ Pro osobní společnosti dále platí, že se jejich existence váže na konkrétní osoby společníků a ti sami svou činností realizují účel, k jakému byla společnost zřízena.⁴² Samotný výkon podnikání je tak spojen s osobními schopnostmi společníků, podobně jako tomu je u fyzických osob – podnikatelů.

⁴⁰ LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Obchodní firma a tvorba firemního kmene I. Právní rádce*. 2006. Číslo 12. s. 4 – 11.

⁴¹ Ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstev (zákon o obchodních korporacích).

⁴² ELIÁŠ, K.; BARTOŠÍKOVÁ, M.; POKORNÁ, J. a kol. *Kurs obchodního práva. Právnické osoby jako podnikatelé*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005. 653 s. ISBN 80-7179-391-4.

- Kapitálové společnosti – k této skupině řadíme akciovou společnost a také společnost s ručením omezeným. U těchto společností převažuje majetkový prvek nad prvkem osobním. Podstatný je zde vklad společníka do základního kapitálu obchodní společnosti, nikoli jeho osoba.

Obchodní firma právnické osoby se v průběhu existence podnikatele stává významnou hospodářskou hodnotou a důležitým prostředkem identifikace a individualizace, se kterým je spojena klientela podnikatele.⁴³ Z toho plyne nejen mimořádný zájem na zachování obchodní firmy v případě současného převodu se závodem, ale stává se, s ohledem na možnost samostatného převodu obchodní firmy, také významným předmětem vlastnického práva, se kterým může podnikatel libovolně disponovat.

Převod obchodní firmy právnické osoby je taktéž spojen s projevem vůle a může k němu dojít obdobným způsobem a za stejných podmínek jako k převodu obchodní firmy člověka. Lze uvažovat o možnosti převodu obchodní firmy u právnické osoby prostřednictvím jakéhokoliv typu smlouvy, kdy však podle mého názoru i v tomto případě bude docházet nejčastěji k převodu obchodní firmy kupní smlouvou nebo darováním.

Domnívám se, že ačkoli se nejedná o přímou dispozici s obchodní firmou, je vhodné zmínit také možnost převodu podílu (dle původní úpravy „obchodního podílu“) na společnosti, jelikož převodem podílu dochází ke změně vlastnických vztahů v rámci právnické osoby. V případě převodu podílu na třetí osobu tak dochází ke vstupu nabyvatele do vlastnických vztahů vůči společnosti a k závodu, jehož součástí je i obchodní firma. Převodem podílu nastává změna vlastnických vztahů také vůči obchodní firmě. Stávající úprava umožňuje převod podílu

⁴³ POKORNÁ, Jarmila; VEČERKOVÁ, Eva. *Jméno společníka – fyzické osoby jako součást firmy. Právní fórum*. In: ASPI [právní informační systém]. 20.11.2008. Wolters Kluwer ČR [cit. 22.3.2014].

prostřednictvím klasických institutů, tzn. například prostřednictvím kupní smlouvy nebo darovací smlouvy, obdobně jako u samotného převodu obchodní firmy.⁴⁴

4.2.2. Přejed obchodní firmy

Přejedem obchodní firmy, jinými slovy také firemní sukcesí, rozumíme situaci, kdy je vlastnické právo k obchodní firmě převáděno na nabyvatele i bez vůle jeho předchůdce. Přejedem tak dochází ke změně vlastnického práva k obchodní firmě na základě jiných skutečností, než na základě právního jednání stran jako je tomu u převodu obchodní firmy. Těmito případy můžeme rozumět přejed obchodní firmy v důsledku smrti člověka nebo v důsledku zániku právnické osoby.

Obdobně jako převod obchodní firmy i její přejed je v zákoně upraven jen velmi stručně. Právni úpravu přejedu obchodní firmy nalezneme pouze v ustanovení § 427 odst. 2 NOZ, dle kterého, souhlasí-li s tím právní nástupce, přejde na něho při přeměně právnické osoby její obchodní firma. Za situace, kdy bude mít právnická osoba více právních nástupců a nebude-li určeno, na kterého z nich má obchodní firma přejít, nepřejde obchodní firma na žádného z nich.⁴⁵ Právni úpravy se tak dostalo pouze přejedu obchodní firmy právnické osoby v důsledku jejího zániku.

4.2.2.1. Přejed obchodní firmy člověka

Přejed obchodní firmy člověka je považován za změnu vlastnického práva nezávisle na vůli vlastníka, kdy důvodem takového přejedu obchodní

⁴⁴ PIKAL, Daniel (Švehlík & Mikuláš advokáti). *Obchodní podíl v s.r.o. po rekonstrukci*. 11.11.2013 [online]. 2013, [cit. 22.3.2014]. Dostupné z <http://www.epravo.cz/top/clanky/obchodni-podil-v-sro-po-rekonstrukci-92750.html>

⁴⁵ Ustanovení § 427 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

firmy je smrt člověka – podnikatele. V případě smrti člověka – podnikatele je přechod obchodní firmy vázán na dědění.

S ohledem na skutečnost, že je obchodní firma dle stávající právní úpravy chápána spíše jako právo majetkové, než právo osobnostní, nedochází k jejímu zániku smrtí člověka, ale dochází k jejímu dědění. Přestože s účinností NOZ existuje možnost samostatného přechodu obchodní firmy, v dědickém řízení bude v praxi docházet častěji k projednání obchodní firmy v rámci závodu, nikoliv jako věci samostatné. Dědic závodu tak nabude obchodní firmu spolu s ostatním majetkem a závazky. Budou-li pro to dány důvody, není však možné vyloučit ani projednání obchodní firmy jako věci samostatné.

V otázce skutečného významu dědění obchodní firmy dospívám k totožnému názoru jako JUDr. J. Kožiak, Ph.D., že „v praxi bude spíše výjimečný, jelikož osoby fyzické podnikají především pod svým jménem a dědic závodu nejčastěji dále podniká pod svým vlastním jménem, nikoliv pod jménem zůstavitele nebo provoz závodu úplně zastaví.“⁴⁶ Jak již bylo uvedeno, i obchodní firma člověka se s postupem času stává důležitou hodnotou, s níž bývá spojena i podnikatelova klientela. V případě dobře známých obchodních firem, tak bude dědění obchodní firmy významné z důvodu zachování takové obchodní firmy, ať již bude obsahovat jméno zůstavitele či nikoli. V praxi se bude jednat spíše o výjimečné případy.

Dědění obchodní firmy NOZ přímo neupravuje. Z obecných ustanovení upravujících dědické právo tak lze dovodit, že přechod obchodní firmy děděním je možný třemi způsoby. Prvním způsobem je dědění ze zákona, druhým způsobem je dědění na základě dědické smlouvy a třetím způsobem je dědění ze závěti.⁴⁷ U dědění ze závěti a dědění na základě dědické smlouvy je vyjádřena vůle zůstavitele o způsobu nakládání s jeho majetkem, a ačkoli by se mohlo zdát, že se v těchto případech jedná o převod vlastnického práva, kloním se k teorii, že se v obou

⁴⁶ KOŽIAK, Jaromír. *Obchodní firma v judikatuře a právní praxi* [online]. 2013 [cit. 16.3.2014]. Disertační práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. Vedoucí práce Jarmila Pokorná. Dostupné z: <http://is.muni.cz/th/107828/pravf_d/>

⁴⁷ Ustanovení § 1476 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

případech jedná o přechody vlastnického práva, jelikož účinky závěti i dědické smlouvy nastávají až po smrti zůstavitele. Jsou tedy založeny na tzv. delačním principu. V případě obchodní firmy může být vyjádřen jak souhlas, tak i nesouhlas s pokračováním v podnikání pod starou obchodní firmou.

Aby mohlo dojít k přechodu obchodní firmy děděním, je nutné, aby došlo k úmrtí podnikatele, popřípadě k vydání prohlášení za mrtvého. Dědici (či dědicům) je, za splnění určitých podmínek, dána možnost pokračování v podnikání pod starou obchodní firmou. Dědic je povinen k obchodní firmě připojit nástupnický dodatek, tedy údaj, který vyjadřuje právní nástupnictví. Druhou podmínkou je souhlas s užíváním staré obchodní firmy. Oproti úpravě v ObchZ, dle stávající úpravy k přechodu obchodní firmy není vyžadován souhlas v písemné podobě. Postačuje souhlas ve formě ústní nebo souhlas konkludentní.⁴⁸ Souhlas může zůstavitel udělit před smrtí, v závěti nebo v dědické smlouvě. Neučinil-li tak, je možné souhlas zůstavitele nahradit souhlasem dědice.

Jestliže však zůstavitel v dědické smlouvě, v závěti či jiným dalším způsobem vyjádřil svůj nesouhlas s pokračováním v podnikání pod starou obchodní firmou, má dědic povinnost takový nesouhlas akceptovat, respektovat jej a podnikat pod svou novou obchodní firmou. Naopak v případě, kdy zůstavitel v dědické smlouvě, v závěti nebo jiným způsobem vyjádří svůj souhlas s pokračováním v podnikání pod starou obchodní firmou, nemá dědic povinnost podnikat pod touto obchodní firmou a má právo si vytvořit obchodní firmu novou.

Mimo dědění, může k přechodu obchodní firmy člověka dojít také například na základě rozhodnutí soudu nebo jiného orgánu veřejné moci. Podle původní úpravy, která chápala obchodní firmu jako právo osobní, tímto způsobem k přechodu obchodní firmy zásadně nedocházelo. Stávající úprava umožňuje přechod vlastnického práva rozhodnutím státního orgánu k věcem hmotným i nehmotným, a tedy i k obchodní firmě. Avšak u obchodní firmy člověka bude

⁴⁸ Důvodová zpráva k novému občanskému zákoníku (konsolidovaná verze), [online], 2012, [cit. 8.3.2014]. Dostupné z <http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>

podle mého názoru k jejímu přechodu tímto způsobem docházet v minimální míře, jelikož by se mohlo jednat o nepřiměřený a trvající zásah do práv člověka v důsledku používání jeho jména v obchodní firmě.

4.2.2.2. Přechod obchodní firmy právnické osoby

O přechodu obchodní firmy právnické osoby můžeme hovořit v souvislosti se zánikem právnické osoby. K zániku právnické osoby zapsané do obchodního rejstříku dochází okamžikem výmazu z obchodního rejstříku, a to v důsledku zrušení právnické osoby s likvidací nebo zrušením právnické osoby bez likvidace neboli přeměnou právnické osoby.

Cílem zrušení právnické osoby s likvidací je výmaz takové právnické osoby z obchodního rejstříku. Likvidací rozumíme zákonem regulovaný proces, jehož účelem je zpeněžení majetku zrušené právnické osoby (což můžeme označit jako likvidační podstatu) a vyrovnání dluhů věřitelům a popřípadě, zbyde-li něco, vyplacení takové částky společníkům ve formě likvidačního zůstatku. Do likvidace vstupuje právnická osoba dnem, kdy je zrušena nebo dnem, kdy je prohlášena za neplatnou. Právnická osoba zapsaná v obchodním rejstříku po dobu likvidace užívá ve své obchodní firmě dodatek „v likvidaci“. Likvidací provádí likvidátor, kterého právnické osobě po vstupu do likvidace povolá příslušný orgán, popř. jej jmenuje soud. Likvidátor je po rozdělení likvidačního zůstatku povinen podat návrh na výmaz právnické osoby z obchodního rejstříku a okamžikem takového výmazu právnická osoba zaniká.⁴⁹ Pokud tedy nedojde k převodu obchodní firmy během likvidace, zanikne obchodní firma spolu s právnickou osobou výmazem z obchodního rejstříku. Okamžikem výmazu může takovou obchodní firmu užívat jiný subjekt jako obchodní firmu novou.

O přechodu obchodní firmy právnické osoby ovšem můžeme hovořit v případě zrušení právnické osoby bez likvidace. Tímto způsobem dochází

⁴⁹ PRAVDA, Pavel. *Zánik společnosti*. 6.9.2013 [online]. 2013, [cit. 23.3.2014]. Dostupné z <http://zpravy.ihned.cz/obcansky-zakonik/c1-58947430-zanik-spolecnosti>

k plynulému přechodu majetku právnické osoby, a tedy i obchodní firmy, na právního nástupce na základě fúze, rozdělení, převodu jmění na společníka či na základě změny právní formy. Obecnou právní úpravu přeměny dotýkající se všech typů právnických osob nalezneme v ustanovení § 174 a násl. NOZ. Konkretizaci právní úpravy přeměn právnických osob zapisovaných do obchodního rejstříku pak nalezneme v zákoně č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev. Rozlišovat tak můžeme již výše zmíněné způsoby přeměny právnických osob zapisovaných do obchodního rejstříku:

- Fúze – k prvnímu způsobu přeměny právnické osoby může dojít sloučením nebo splynutím nejméně dvou zúčastněných právnických osob. Při fúzi sloučením zaniká nejméně jedna právnická osoba a veškeré její jmění, tedy i obchodní firma, přechází na nástupnickou právnickou osobu.⁵⁰ Při fúzi splynutím pak dochází k zániku všech zúčastněných právnických osob a současně k přechodu veškerého jejich jmění na splynutím vzniklou nástupnickou právnickou osobu.⁵¹ Obchodní firmu považujeme za součást jmění právnické osoby a může tak dojít k jejímu přechodu na základě fúze za podmínky, že s tím právní nástupce souhlasí, a že připojí k obchodní firmě nástupnický dodatek. V případě, že má nástupnická právnická osoba jinou právní formu, musí dojít ke změně povinného dodatku o právní formě, jenž musí být v souladu se skutečností.
- Rozdělení – při tomto způsobu přeměny dochází k rozdělení zanikající právnické osoby na více částí, přičemž musí současně dojít k rozdělení celého jmění. K rozdělení právnické osoby může dojít sloučením, kdy se rozdělené části mohou sloučit s jinou právnickou osobou, nebo může dojít k vytvoření nových právnických osob na základě rozštěpení. K rozdělení dále může dojít také odštěpením, v jehož důsledku vyčleněná část jmění právnické osoby přechází na již existující či nově založenou nástupnickou

⁵⁰ Ustanovení § 61 odst. 1 zákona č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev.

⁵¹ Ustanovení § 62 zákona č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev.

osobu. Přípustná je také kombinace těchto variant.⁵² Při rozdělení je možné, aby přešla na jednu právnickou osobu i obchodní firma, ovšem i v tomto případě musí být vyjádřen souhlas právního nástupce a musí být k obchodní firmě připojen nástupnický dodatek.

- Převod jmění na společníka – tzv. nepravý squeeze-out.⁵³ Při zrušení právnické osoby zapisované do obchodního rejstříku je možné, aby na sebe jeden ze společníků převzal celé jmění právnické osoby, a to na základě rozhodnutí společníků nebo příslušného orgánu právnické osoby, za podmínek stanovených zákonem pro jednotlivé formy právnických osob. Převodem jmění opět dochází i k převodu obchodní firmy právnické osoby a za této situace je společník oprávněn užívat starou obchodní firmu, pokud došlo k vyjádření souhlasu a připojení nástupnického dodatku k firmě.
- Změna právní formy – tento poslední způsob je specifický způsob přeměny, při kterém právnická osoba nezaniká a ani nedochází k přechodu jejího jmění na právního nástupce.⁵⁴ Jedná se o pouhou přeměnu právní formy. Právnická osoba má i tak nadále možnost podnikat pod starou obchodní firmou, ke které není třeba vyjádření souhlasu ani připojení nástupnického dodatku. Jedinou povinností je změna povinného dodatku obchodní firmy, který vyjadřuje právní formu.

I v případě přechodu obchodní firmy právnické osoby je třeba zmínit, že právní nástupce má právo, nikoli povinnost obchodní firmu zaniklé osoby převzít.

Také zde si závěrem dovoluji upozornit na možnost přechodu podílu na společnosti. K přechodu podílu může dojít děděním v důsledku smrti původního

⁵² BĚLOHLÁVEK, A. J.; ČERNÝ, F.; JUNGWIRTHOVÁ, M; KLÍMA, P.; PROFELDOVÁ, T.; ŠROTOVÁ, E. *Nový občanský zákoník. Srovnání dosavadní a nové občanskoprávní úpravy včetně předpisů souvisejících*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 830 s. ISBN 978-80-7380-413-8.

⁵³ V právu obchodních společností existují dvě formy vytěsnění menšinových akcionářů akciové společnosti neboli tzv. squeeze-outu, a to pravý „squeeze-out“, který je označován jako právo výkupu účastnických cenných papírů, a „nepravý squeeze-out“ nazývaný jako převod jmění na akcionáře. Cílem obou je vytěsnění menšinových akcionářů akciové společnosti majoritním akcionářem. Právní podstatou obou typů je pak nucený přechod vlastnického práva akcionářů k akciím společnosti v případě, kdy jeden akcionář dosáhne 90% podílu na základním kapitálu nebo na hlasovacích právech společnosti.

⁵⁴ Ustanovení § 360 odst. 1 zákona č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev.

vlastníka podílu. Přestože se nejedná o přímou dispozici s obchodní firmou, přechodem podílu dochází ke změně vlastnických vztahů uvnitř právnické osoby, čímž dochází i ke změně vlastnických vztahů vůči obchodní firmě. Pro pokračování v podnikání pod starou obchodní firmou je v tomto případě vyžadován souhlas předchůdce či právního nástupce pouze v případě smrti společníka či jiné osoby, jejíž jméno je součástí obchodní firmy.

4.3. Změna obchodní firmy

Změna nebo popřípadě úprava obchodní firmy může nastat buď v důsledku předchozích právních skutečností, jež představují povinný důvod k provedení změny či úpravy obchodní firmy, nebo na základě vlastního uvážení podnikatele. Z uvedeného tedy vyplývá, že změnu obchodní firmy můžeme rozeznávat na změnu povinnou a změnu dobrovolnou. Ke změně obchodní firmy dochází zpravidla změnou firemního kmene nebo změnou firemního dodatku, popřípadě také změnou obchodní firmy jako celku. K provedení změny, ať již povinné nebo dobrovolné, může dojít jak v případě právnických osob, tak i v případě osob fyzických.

Jako příklad typického důvodu povinné změny obchodní firmy lze uvést rozhodnutí soudu, které směřuje k odstranění závadného stavu jakožto výsledek sporu na ochranu obchodní firmy.

V případě člověka – podnikatele dalšími skutečnostmi, jež podmiňují zápis změny obchodní firmy do obchodního rejstříku, mohou být například:

- Změna nebo doplnění jména či příjmení člověka.
- Změna místa podnikání, je-li takové místo podnikání součástí obchodní firmy – v tomto případě dochází ke změně nebo úplnému vypuštění místního dodatku obchodní firmy.
- Změna předmětu podnikání, pokud se (i v modifikované podobě) jedná o věcný dodatek obchodní firmy.

- Získání vysokoškolského titulu, jestliže je součástí obchodní firmy člověka, ve formě odlišujícího osobního dodatku.⁵⁵

V souvislosti se změnou obchodní firmy člověka – podnikatele si dovolím poukázat na problematiku změny jména člověka a obchodní firmy. I nadále, za účinnosti NOZ, je obchodní firma člověka tvořena především jeho jménem. Ke změně jména člověka dochází zejména v důsledku sňatku či rozvodu manželství nebo z jiného zákonem přípustného důvodu.⁵⁶ Stávající právní úprava umožňuje, aby podnikatel, který změnil své jméno, mohl nadále používat své jméno dosavadní a oproti původní úpravě ObchZ již nemusí připojovat k obchodní firmě dodatek s novým jménem. Podnikateli postačuje pouhé uveřejnění takové změny, neboť se změnou jména totožnost člověka zůstává beze změny. Podnikatel samozřejmě také v důsledku změny jména může svou obchodní firmu změnit, nicméně podle mého názoru převládá zájem na zachování dosavadní obchodní firmy, které je již zapsáno v podvědomí veřejnosti.

Změnit svou obchodní firmu může samozřejmě i právnická osoba zapsaná do obchodního rejstříku. Skutečnostmi, které podmiňují zápis změny obchodní firmy v případě právnické osoby, mohou být například:

- Smrt společníka nebo jiné osoby, jejíž jméno je součástí obchodní firmy, v případě, že nebyl dán souhlas s jeho užíváním, a to ani dědicem.
- Ukončení účasti společníka nebo jiné osoby v právnické osobě, jejíž jméno je součástí obchodní firmy, a to v případě, že nebyl dán souhlas s jeho dalším užíváním.
- Přeměna právnické osoby změnou právní formy, kdy musí dojít k zápisu změny obligatorního dodatku vyjadřujícího právní formu.
- Odvolání souhlasu s užíváním jména v obchodní firmě právnické osoby.

⁵⁵ LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Základy obchodního práva*. 2. přepracované a doplněné vydání. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2011. 309 s. Edice PRÁVO. ISBN 978-80-7418-114-6.

⁵⁶ ELIÁŠ, K.; BEJČEK, J.; HAJN, P.; JEŽEK, J. a kol. *Kurs obchodního práva. Obecná část. Soutěžní právo*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007. 652 s., ISBN 978-7179-583-4.

Podmínkou změny obchodní firmy právnické osoby je předně změna společenské smlouvy nebo stanov, jelikož údaj o obchodní firmě je jejich povinnou součástí. Teprve na základě platného rozhodnutí o změně společenské smlouvy či změně stanov může být podán návrh na zápis změny obchodní firmy do obchodního rejstříku.⁵⁷

Co se týče povahy zápisu změny obchodní firmy do obchodního rejstříku, tak zákon výslovně nestanoví, že účinky změny obchodní firmy nastávají až samotným zápisem do obchodního rejstříku, nicméně tato skutečnost vyplývá z povahy ustanovení § 423 odst. 1 NOZ, o obchodní firmě, které říká, že „obchodní firma je jméno, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku.“ Z čehož lze dovodit, že do okamžiku, než dojde k zápisu nového znění obchodní firmy do obchodního rejstříku, je podnikatel povinen právně jednat pod firmou původní (tedy aktuálně zapsanou).⁵⁸

Jak jsem předestřela již v úvodu této části práce, je možné taktéž dobrovolné provedení změny obchodní firmy, kdy k takové změně dochází na základě vlastní vůle podnikatele a v důsledku různých skutečností. S obchodní firmou je spojena dobrá pověst podnikatele, a tedy v případě obchodní firmy, která si vytvořila dostatečně stabilní pozici na trhu, bude ke změnám firmy podnikatel přistupovat pouze sporadicky.⁵⁹ V opačném případě, kdy je obchodní firma spojována s negativní pověstí, může mít podnikatel zájem na změně takové obchodní firmy.

⁵⁷ DVOŘÁK, Tomáš. *Osobní obchodní společnosti*. In: ASPI [právní informační systém]. 14.10.2008 Wolters Kluwer ČR [cit. 24.3.2014].

⁵⁸ JANKŮ, Pavel (ŘANDA HAVEL LEGAL). *Povaha zápisů do obchodního rejstříku na úsvitu rekodifikace a dnes*. 9.5.2012, [online]. 2012 [cit. 24.3.2014]. Dostupné z <http://www.epravo.cz/top/clanky/povaha-zapisu-do-obchodniho-rejstriku-na-usvitu-rekodifikace-a-dnes-82290.html>

⁵⁹ LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Základy obchodního práva*. 2. přepracované a doplněné vydání. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2011. 309 s. Edice PRÁVO. ISBN 978-80-7418-114-6.

4.4. Zánik vlastnictví k obchodní firmě

Přímou úpravu zániku vlastnického práva k obchodní firmě NOZ neobsahuje. S ohledem na skutečnost, že je na obchodní firmu nahlíženo jako na věc, lze uvažovat o tom, že k zániku vlastnictví k obchodní firmě může dojít obdobně jako k zániku vlastnického práva k jiným věcem. K zániku vlastnického práva k obchodní firmě může dojít různými způsoby a na základě různých právních skutečností.

Obecně může vlastnické právo zaniknout absolutně nebo relativně. V případě absolutního zániku vlastnického práva se jedná o situaci, kdy dochází k zániku vlastnického práva k věci, aniž by bylo nabýváno někým jiným. Hovoříme tak zejména o zániku věci v důsledku jejího spotřebování nebo jejího zničení. Obchodní firmu, však jakožto věc nehmotnou, spotřebovat ani zničit nelze a zánik vlastnického práva k obchodní firmě tímto způsobem není možný. Při relativním zániku vlastnického práva dochází k zániku vlastnického práva jedné osoby a současně k nabytí vlastnického práva osoby druhé. V souvislosti s obchodní firmou k takovému zániku vlastnického práva může docházet v důsledku převodu obchodní firmy prostřednictvím kupní smlouvy nebo na základě smlouvy darovací.

Dalším způsobem, kterým může zaniknout vlastnické právo na základě vůle vlastníka, je opuštění věci. Jedná se o právní jednání vedoucí k zániku vlastnického práva v důsledku vyjádření vůle vlastníka již nadále nebýt vlastníkem věci. Totéž platí i pro opuštění obchodní firmy. Zvláštností opuštění obchodní firmy jsou však důsledky, které plynou z povinnosti jejího zápisu do obchodního rejstříku, neboť obchodní firmu není možné opustit bez současného výmazu z obchodního rejstříku. „Výmaz z obchodního rejstříku však není možné provést, aniž by byly provedeny potřebné formální úkony a také podnikatel nemůže být v obchodním rejstříku zapsán bez uvedení obchodní firmy. K opuštění obchodní

firmy tudíž může dojít buď se zápisem nového znění obchodní firmy, nebo s výmazem podnikatele jako takového.⁶⁰

Vlastnické právo k obchodní může zaniknout i na základě dalších skutečností, a to zpravidla na základě:

- Smrti člověka – podnikatele, pokud nedojde k vyjádření souhlasu s následným užíváním staré obchodní firmy.
- Zrušení právnické osoby s likvidací.
- Přeměny právnické osoby, pokud obchodní firma nepřejde na právního nástupce.
- Rozhodnutí státního orgánu. Tedy na základě provedení povinné změny obchodní firmy.
- Provedení dobrovolné změny obchodní firmy.

Z uvedeného vyplývá, že právo podnikatele užívat obchodní firmu zaniká jeho výmazem z obchodního rejstříku. Nepřejde-li obchodní firma na právního nástupce, hovoříme o tzv. uvolněné obchodní firmě, kterou může užívat i jiná osoba, a která již dále nepožívá ochrany. V případě, že by chtěl podnikatel i nadále chránit takovou obchodní firmu, musel by využít například institutů známkového práva. Toto však neplatí v případě podnikatele – člověka, který i po výmazu z obchodního rejstříku, právně jedná pod svým jménem a příjmením.

⁶⁰ KOŽIAK, Jaromír. *Obchodní firma v judikatuře a právní praxi* [online]. 2013 [cit. 16.3.2014]. Disertační práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. Vedoucí práce Jarmila Pokorná. Dostupné z: <http://is.muni.cz/th/107828/pravf_d/>

5. Používání tzv. „staré firmy“

5.1. Pojem „stará firma“

Pod pojmem „staré firmy“ si můžeme představit obchodní firmu nabytou od právního předchůdce. Problematiku staré obchodní firmy upravuje NOZ zejména ve svém ustanovení § 427. Právní úprava staré obchodní firmy s účinností NOZ nedoznala velkých změn od původní úpravy ustanovení § 11 ObchZ. Opticky zůstala v zásadě nezměněna.⁶¹

Institut staré obchodní firmy vznikl jako důsledek toho, že se obchodní firma v průběhu své existence stává důležitou hodnotou, která současně plní významnou funkci individualizační a identifikační. Jedná se o významný prostředek podnikatele, se kterým je úzce spjata také jeho klientela či dobrá pověst podnikatele. Z toho vyplývá zájem na zachování stávající obchodní firmy při jejím převodu nebo přechodu na právního nástupce.

5.2. Užívání „staré firmy“

Zákonnou úpravu staré obchodní firmy je možné považovat za jeden z nejdůležitějších ekonomických aspektů firemního práva.⁶²

Pro užívání staré obchodní firmy existuje zákonný rámec. Konkrétní právní úpravu nalezneme v již výše zmíněném ustanovení § 427 NOZ. Podle odstavce prvního ustanovení § 427 NOZ: *„Kdo nabude obchodní firmu, má právo ji používat, pokud k tomu má souhlas svého předchůdce nebo jeho právního*

⁶¹ Důvodová zpráva k novému občanskému zákoníku (konsolidovaná verze), [online], 2012, [cit. 8.3.2014]. Dostupné z <http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>

⁶² VEČERKOVÁ, Eva. *Některé ekonomické souvislosti firemního práva*. In: Sborník příspěvků z mezinárodní konference studentů doktorského studijního programu "obchodní právo" Masarykovy univerzity "Ekonomické aspekty právní úpravy a jejího výkladu" : pořádané dne 20. prosince 2005 Katedrou obchodního práva Právnické fakulty MU. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. s. 176-179. ISBN 80-210-3952-3.

nástupce; vyžaduje se však, aby k obchodní firmě připojil údaj vyjadřující právní nástupnictví.“ Toto na první pohled jasné ustanovení však může vyvolávat výkladové potíže. S ohledem na možnost samostatného převodu obchodní firmy se tak toto ustanovení vztahuje na veškeré nové nabyvatele staré obchodní firmy, nikoli pouze na nabyvatele závodu, jako tomu bylo v původní úpravě v ustanovení § 11 odst. 1 ObchZ. Na rozdíl od nabyvatelů závodu, v případě nového nabyvatele staré obchodní firmy nevidím nutnost požadavku na předchozí souhlas právního předchůdce s užíváním staré obchodní firmy, neboť ten, kdo nabude starou obchodní firmu, se stává právním nástupcem předchozího vlastníka takové obchodní firmy. Stačilo by tak, aby si nabyvatel souhlas s užíváním staré obchodní firmy udělil sám, což je nemyslitelné.

Obdobně jako podle původní úpravy ObchZ, je na základě možného výkladu ustanovení § 427 NOZ za právního nástupce považován zejména univerzální nabyvatel. Nabyvatelem staré obchodní firmy však obvykle bude nabyvatel individuální. V takovém případě by individuální nabyvatel neboli singulární sukcesor musel mít k používání staré obchodní firmy souhlas předchozího vlastníka takové firmy nebo jeho univerzálního nabyvatele, pod kterým si můžeme představit zpravidla dědice nebo nástupnickou právnickou osobu. Znění uvedeného ustanovení jednotlivé nabyvatele nerozlišuje, což ovšem spatřuji jako nedostatek stávající právní úpravy dotýkající se nabývání staré obchodní firmy.⁶³

V opačné situaci, pokud by byl samotný nabyvatel staré obchodní firmy nabyvatelem univerzálním, je možné uvažovat o tom, že souhlas s užíváním obchodní firmy nebude potřebný. Právní předchůdce totiž v takovém případě již neexistuje a jeho souhlas není možné opatřit. Právní nástupce je pak za takové situace zároveň vlastníkem staré obchodní firmy a není nutné, aby si souhlas uděloval sám sobě. Bylo by tak možné hovořit o tom, že bude-li právní nástupce starou obchodní firmu užívat, tak také s jejím užíváním souhlasí. Jsem tedy toho

⁶³ KOŽIAK, Jaromír. *Obchodní firma v judikatuře a právní praxi* [online]. 2013 [cit. 16.3.2014]. Disertační práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. Vedoucí práce Jarmila Pokorná. Dostupné z: <http://is.muni.cz/th/107828/pravf_d/>

názoru, že k udělení souhlasu s užíváním staré obchodní firmy dochází například již samotným prodejem obchodní firmy nebo jejím darováním.⁶⁴

Ustanovení § 427 odst. 2 NOZ se věnuje problematice staré obchodní firmy z pohledu právního nástupnictví v důsledku přeměny právnické osoby. Podle tohoto ustanovení: „*Při přeměně právnické osoby přejde obchodní firma na právního nástupce, pokud s tím souhlasí; souhlas jiné osoby se nevyžaduje. Má-li právnická osoba více právních nástupců a neurčí-li se, na kterého z nich obchodní firma přechází, nepřejde obchodní firma na žádného z nich.*“ V případě přechodu staré obchodní firmy je při přeměně právnické osoby k nabytí obchodní firmy potřeba souhlasu pouze právního nástupce, na něhož má stará obchodní firma přejít. Není tak již potřebný souhlas právního předchůdce, jako tomu je podle prvního odstavce ustanovení § 427 NOZ. Je zároveň možné uvažovat o tom, že souhlas bude vyjádřen již v průběhu samotné přeměny právnické osoby a i v tomto případě jeho požadavek není nutný.

Podle zákonné díkce právní nástupce nemá povinnost starou obchodní firmu nabýt, jedná se pouze o jeho právo. Je tedy na zvážení každého právního nástupce, zda chce využívat starou obchodní firmy a její případnou dobrou pověst. Vzhledem ke skutečnosti, že je obchodní firma považována za nehmotnou věc, je možné, aby byla oceněná v penězích. Záleží tak i v tomto případě pouze na uvážení a ochotě právního nástupce za starou obchodní firmu zaplatit určitou hodnotu a pokračovat pod ní v podnikání, nebo zda pro něho tato obchodní firma žádnou hodnotu nemá, a proto nebude mít zájem v dalším pokračování podnikání pod takovou obchodní firmou.⁶⁵

⁶⁴ KOŽIAK, Jaromír. *Obchodní firma v judikatuře a právní praxi* [online]. 2013 [cit. 16.3.2014]. Disertační práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. Vedoucí práce Jarmila Pokorná. Dostupné z: <http://is.muni.cz/th/107828/pravf_d/>

⁶⁵ VEČERKOVÁ, Eva. *Některé ekonomické souvislosti firemního práva*. In: Sborník příspěvků z mezinárodní konference studentů doktorského studijního programu "obchodní právo" Masarykovy univerzity "Ekonomické aspekty právní úpravy a jejího výkladu" : pořádané dne 20. prosince 2005 Katedrou obchodního práva Právnické fakulty MU. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. s. 176-179. ISBN 80-210-3952-3.

Vlastnické právo ke staré obchodní firmě se ovšem nabývá až zápisem obchodní firmy do obchodního rejstříku. Vzhledem ke skutečnosti, že je podnikateli umožněno vlastnit pouze jednu obchodní firmu a podnikatel je povinen pod ní vystupovat, dojde-li k nabytí staré obchodní firmy (tedy k jejímu zápisu do obchodního rejstříku), vzniká již takovému podnikateli povinnost tuto obchodní firmu užívat.

5.3. Zákaz klamavosti a zaměnitelnosti

V souvislosti s užíváním staré obchodní firmy právními nástupci si dovolím znovu připomenout zásady firemního práva. Úprava NOZ v ustanovení § 424 přímo stanovuje, že: „Obchodní firma nesmí být zaměnitelná s jinou obchodní firmou ani nesmí působit klamavě.“ Účelem zákazu klamavosti a zaměnitelnosti je především ochrana podnikatelského prostředí a ochrana zákaznické veřejnosti.

Zachování staré obchodní firmy a její užívání je tak právní nástupce, vzhledem k zákazu klamavosti a zaměnitelnosti, povinen zvážit. Zákon na tyto zásady pamatuje povinným připojením nástupnického dodatku, který obsahuje informaci o právním nástupnictví. Ovšem, schopnost právního nástupce skutečně dostát požadavkům firemního práva a platné legislativy při používání staré obchodní firmy, ponechává na jeho zvážení. Zákon totiž neupravuje přesnou podobu nástupnického dodatku. Může pak dojít k rozporu s požadavkem na pravdivost obchodní firmy, podle kterého obchodní firma nesmí obsahovat nepravdivé údaje a musí odpovídat skutečnosti.

5.4. Nástupnický dodatek

Nástupnický dodatek je využíván zejména při převodu nebo přechodu obchodní firmy. Nabývání staré obchodní firmy je spojeno s povinností nabyvatele obchodní firmy, aby k firmě připojit nástupnický dodatek neboli údaj, který

vyjadřuje právní nástupnictví.⁶⁶ Nabyvatel, který se rozhodne využít možnosti pokračování v podnikání pod starou obchodní firmou, musí obchodní firmu zapsat do obchodního rejstříku, a to spolu s informací vyjadřující právní nástupnictví. Teprve od okamžiku zápisu staré obchodní firmy s nástupnickým dodatkem do obchodního rejstříku může podnikatel pod touto obchodní firmou činit právní úkony. Nástupnický dodatek pak umožňuje bezproblémovou identifikaci současného nositele staré obchodní firmy.

Zápis staré obchodní firmy s nástupnickým dodatkem má konstitutivní charakter. Důvodem můžeme spatřovat jednak skutečnost, že až samotným zápisem do obchodního rejstříku se tato firma stává obchodní firmou nového nabyvatele, a dále pak, že účinek zápisu do obchodního rejstříku spočívá v ochraně práv k obchodní firmě. Okamžikem zápisu staré obchodní firmy s nástupnickým dodatkem do obchodního rejstříku může takové ochrany práv požívat nový nabyvatel. Naopak právní předchůdce nebo převodce okamžikem tohoto zápisu uvedených práv pozbývá.

Stejně jako původní právní úprava i stávající úprava v NOZ mlčí ohledně umístění firemních dodatků v obchodní firmě. Z toho vyplývá, že je možné takový dodatek umístit jak před, tak i za obchodní firmu člověka – podnikatele či právnické osoby.⁶⁷ Nabízí se tedy celá řada možností, jak by takový nástupnický dodatek mohl vypadat. Příkladem obchodní firmy s nástupnickým dodatkem lze uvést – „Beta, s.r.o., dříve Alfa, s.r.o.“, „Alfa, s.r.o., právní nástupce“ nebo také například „Zahradnictví František Novotný, provozuje syn Karel Novotný“.

Spolu s účinností NOZ došlo k vyvrácení argumentace, že v případě staré obchodní firmy člověka – podnikatele, musí připojená informace o právním nástupnictví obsahovat rovněž jeho jméno a příjmení. Podle ustanovení § 425 odst. 1 NOZ je obchodní firma člověka tvořena zpravidla jeho jménem, nejedná se však

⁶⁶ Ustanovení § 427 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

⁶⁷ KYSELOVÁ, Tereza (Weinhold Legal). „*Honzík Nováků*“ nebo „*Sedící býk*“ – úprava obchodní firmy v novém občanském zákoníku“. 11.9.2013 [online], 2013. [cit. 18.3.2014]. Dostupné z <http://www.epravo.cz/top/clanky/honzik-novaku-nebo-sedici-byk-uprava-obchodni-firmy-v-novem-obcanskem-zakoniku-92158.html>

již o povinnost. Stávající právní úprava tak přispěla k uvolnění i v oblasti nástupnických dodatků fyzických osob, které se dostaly na roveň otázky nástupnických dodatků osob právnických. V případě právnických osob nikdy nebylo pochyb o tom, že údaj o právním nástupnictví nemusí obsahovat název nástupnické právnické osoby.

Pro účely nástupnických dodatků stávající právní úprava vynechává také rozlišení situací, za kterých může dojít k nabytí staré obchodní firmy. NOZ tak nevidí rozdíl mezi nabytím staré obchodní firmy samostatně, dále případem, kdy dojde k nabytí staré obchodní firmy spolu se závodem, a také případem, kdy je nabyvatel staré obchodní firmy současně univerzálním nabyvatelem předchozího vlastníka obchodní firmy.

Důvodem zakotvení povinnosti nabyvatele připojit ke staré obchodní firmě údaj, jež informuje o právním nástupnictví, je zejména ochrana třetích osob, které mohou s podnikatelem přijít do styku. V případě těchto osob by totiž mohlo dojít k omylu, že jedná o stále stejného podnikatele, ačkoli již starou obchodní firmu používá jeho právní nástupce.

6. Evropská unie a firemní právo

Vstupem České republiky do Evropské unie v roce 2004 došlo k propojení českého trhu s trhem členských států, v důsledku čehož začaly v mnohem větší míře na český trh pronikat podnikající právnické osoby i podnikající osoby fyzické.

Zahraniční osoby (jak člověk, tak právnická osoba) mohou na území České republiky podnikat za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako osoby české. Zahraniční subjekt tak má právo podnikat na našem území pod svou obchodní firmou. Na tvorbu takové obchodní firmy se však nevztahují podmínky českého právního řádu. Jedinou podmínkou je povinnost uvádět dodatek vyjadřující právní formu podnikatele, a to v českém ekvivalentu.

Oprávnění zahraniční osoby podnikat na území České republiky pod svou obchodní firmou vzniká ke dni zápisu takové osoby do obchodního rejstříku. Okamžikem zápisu do obchodního rejstříku se zahraniční osoba stává podnikatelem ve smyslu ustanovení § 421 NOZ a podléhá jeho plné působnosti. Nestává se však českou právnickou osobou.⁶⁸ Zbylá část obchodní firmy tak podléhá právní úpravě státu původu takové obchodní firmy, a to včetně případných podmínek a možností dispozic s vlastnickým právem k obchodní firmě. Ovšem, dojde-li k převodu obchodní firmy, která podléhá české právní úpravě, je zde dána povinnost splnění všech podmínek stanovených českým právním řádem.

Obdobně jako zahraniční osoby, mohou i čeští podnikatelé působit na trzích ostatních členských států pod svou obchodní firmou. Čeští podnikatelé mají však v takovém případě také povinnost respektovat právní řád státu, ve kterém provozují svoji činnost.

Z výše uvedeného vyplývá, že dispozice s obchodní firmou nejsou omezeny jen pro tuzemské subjekty. Například k převodu obchodní firmy tak

⁶⁸ LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Základy obchodního práva*. 2. přepracované a doplněné vydání. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2011. 309 s. Edice PRÁVO. ISBN 978-80-7418-114-6.

může dojít za stejných podmínek i v případě, kdy je obchodní firma převáděna na zahraniční osobu. Stávající právní úprava neuvádí požadavky na osobu, na níž má být obchodní firma převáděna. Vlastník obchodní firmy tudíž požívá stejné ochrany, bez ohledu na jeho státní příslušnost.

Podnikatelům na evropských trzích je dána možnost provozovat svou činnost nejen pod svou obchodní firmou, ale také možnost podnikání v rámci evropské právní formy. Touto právní formou můžeme rozumět evropskou společnost. Právní základ evropské společnosti byl položen nařízením Rady Evropské unie č. 2157/2001 o statutu evropské společnosti. Český právní řád toto nařízení doplňuje zákonem č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti. Založení evropské společnosti je podnikatelům umožněno například na základě:

- Fúze již existujících obchodních společností, a to typu společnosti akciové nebo evropské, které podléhají právním řádům alespoň dvou různých členských států Evropské unie. Fúze může proběhnout jak sloučením, při kterém přebírá právní formu evropské společnosti přejímající společnost, tak i splynutím, při kterém má tuto právní formu nově vytvořená společnost.
- Založení holdingové evropské společnosti pro dvě a více obchodní společnosti, které podléhají právu alespoň dvou různých členských států Evropské unie.
- Změny existující akciové společnosti na evropskou společnost. To ovšem může učinit pouze taková akciová společnost, která má nejméně dva roky dceřinou společnost, která podléhá právu jiného členského státu Evropské unie než toho, kterým se řídí samotná mateřská akciová společnost.⁶⁹

Právní řád České republiky vyžaduje také zápis evropské společnosti do obchodního rejstříku, avšak jen takové, která má na území České republiky sídlo. V takovém případě se podmínky samotného zápisu řídí českým právem. Totéž samozřejmě platí i pro zápis obchodní firmy. Případná změna vlastnického práva

⁶⁹ ELIÁŠ, K.; BARTOŠÍKOVÁ, M.; POKORNÁ, J. a kol. *Kurs obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005. 653 s. ISBN 80-7179-391-4.

k obchodní firmě se tak bude řídit českým právním řádem, jen bude-li mít společnost sídlo na území České republiky.

O zavedení jednotného evropského rámce pro obchodní společnosti se Evropská unie snažila mnoho let. V roce 2001 pak Rada Evropské unie přijala dva právní nástroje, které umožnily vytvoření tzv. evropské společnosti stručně popsané výše. Byla přijata pravidla týkající se evropské družstevní společnosti a dále došlo k vytvoření evropského hospodářského zájmového sdružení. Hlavním cílem harmonizace práva obchodních společností je podpora naplňování svobody usazování a také umožňování veřejnosti snazší a rychlejší přístup k informacím o společnostech. Zároveň má směřovat ke zjednodušení povinností společností zveřejňovat určité údaje a odstraňovat právní překážky rozvoje evropských společností.⁷⁰

⁷⁰ NAGLIČ, Vesna. *Právo obchodních společností*. 6/2013, [online], 2013 [cit. 29.3.2014]. Dostupné z http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_3.2.3.html

7. Závěr

V práci jsem se věnovala způsobům a podmínkám nakládání s obchodní firmou, které podnikatelům nabízí stěžejní předpis současného soukromého práva – občanský zákoník. Po provedené analýze českého firemního práva musím nejprve přiznat, že jsem dospěla k názoru, že novou občanskoprávní úpravou došlo, oproti původní úpravě v ObchZ, k řadě koncepčních i dílčích zlepšení. Avšak i po nabytí účinnosti NOZ obsahuje právní úprava obchodní firmy zásadní nedostatky, které mohou v praxi způsobovat potíže.

Pozitivně hodnotím posílení majetkové povahy práv k obchodní firmě. To, že je obchodní firma podle stávající právní úpravy chápána jako věc a je tudíž předmětem skutečného vlastnického práva, s sebou přineslo uvolnění v oblasti převodu obchodní firmy, které bylo podle mého názoru ve firemním právu žádoucí již dlouhou dobu. Dispozicím s obchodní firmou se tak otevřely nové možnosti jako je například převod obchodní firmy prostřednictvím kupní smlouvy nebo darování, kterými je běžně disponováno s vlastnickým právem k jiným věcem.

Jako velmi kladný vidím i krok zákonodárců, kterým nebyla do NOZ převzata povinnost převodu obchodní firmy spolu s podnikem nebo jeho částí. Absence zákazu samostatného převodu obchodní firmy, z něhož vycházel ObchZ, tak umožňuje podnikatelům využít formální svobody dispozic s obchodní firmou, kterou přineslo posunutí pojetí obchodní firmy jako majetkové hodnoty.

Za nedostatek naopak považuji požadavek NOZ na předchozí souhlas právního předchůdce nebo právního nástupce s nabytím obchodní firmy, aniž by zákon rozlišoval jednotlivé možné nabyvatele, zda se jedná o univerzálního nebo singulárního nabyvatele. Stejně tak spatřuji za nadbytečně tíživou povinnost připojení nástupnického dodatku k nabyté obchodní firmě. Přínos nástupnických dodatků je podle mého názoru minimální, přičemž obchodní firmu podnikatele činí hůře použitelnou a domnívám se, že v praxi tak bude v mnoha případech docházet k obcházení této povinnosti.

Nedostatkem platné právní úpravy obchodní firmy hodnotím také nedostatečnou důvodovou zprávu, která řadu změn, jež přinesl NOZ, nevysvětluje dostačujícím způsobem nebo je dokonce zcela ignoruje. Celkově je zákonná úprava problematiky dispozic s obchodní firmou velmi stručná a mezerovitá a vzhledem k nedávné rekodifikaci soukromého práva, tak nelze ani v dostatečné míře mezery překlenout pravidly soudcovského práva. Bez hlubšího právního vědomí by tak pro podnikatele mohl být právní rámec týkající se dispozic s obchodní firmou nesrozumitelný. S ohledem na skutečnost, že s postupem doby dochází k neustálému nárůstu podnikatelů, zasloužila by si podle mého názoru tato oblast práva podrobnější zákonnou úpravu.

Cílem této diplomové práce bylo zanalyzovat a zhodnotit způsoby a podmínky disponování s obchodní firmou podnikatele v rámci České republiky podle platné právní úpravy. Ač s možnými drobnými nedostatky, domnívám se, že stanoveného cíle jsem dosáhla.

8. Cizojazyčné resumé

This thesis is focused on the regulation of a trade name. That is a legal institution that is part of commercial law, company law specifically.

According to current legislation, trade name is the name of the entrepreneur, under which it is registered in the Commercial Register. Under the trade name may act as natural persons as well as legal persons registered in the Commercial Register. In its literal sense, the meaning of trade names is crucial for business, as it is an important means for entrepreneur's identification and individualization. Not only that the business is distinguishable from the others thanks to the trade name, but it is also getting into the public consciousness through its trade name, making the business the company become a significant economic value.

The first part of this thesis defines the general concepts related to the topic of the work, and which is subsequently used throughout the work. Therefore, the section is devoted to a brief definition of the ownership concept and property rights and other institutions associated with it. At the same time, it contains a description of the basic issues of trade names such as definition of its functions, the rules that govern its creation and its structure. The legal nature of the business of the trade name is outlined here and, it includes legislation on protection of trade names and principles governing the area of corporate law.

The core of the topic is the legal requirements and methods of disposition of the trade name. There is a detailed focus on the originary acquisition of property rights, as well as the transfer and transition of the trade name, where the conditions for entrepreneurs are applied - natural persons and legal entities. The next part describes the conditions for compulsory and voluntary change in the trade name, and finally the disappearance of commercial law. The issue includes the use of a trade name in regards to the prohibition of deception and interchangeability of the trade name.

Finally, this thesis gives a brief description of the trade name issues within the European Union.

At the time when the work was written, Czech private law went through an extensive transformation, which had been adopted by the new Civil Code (had come into effect on 1 January 2014). For this reason, even though this thesis deals with the legislation in force, comparison with the previous state was to some extent inevitable.

The result of the analysis of the Czech trade name is that the new civil adjustment led to a series of conceptual and incremental improvements. However, regarding the trade name, even after the entry into force, the Civil Code includes fundamental flaws that can cause problems in practice.

9. Seznam použitých pramenů a literatury

9.1. Prameny

- Nařízení Rady (ES) č. 2157/2001 ze dne 8. Října 2001 o statutu evropské společnosti (SE). [online]. Dostupné z <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/;jsessionid=tFZQT4wSMxL1Qb2snpfFYJC7ZPLKX1QRtCkWr7Lp4LmxlRpvv2nF!-978629239?uri=CELEX:32001R2157>
- Vyhláška č. 323/2013 Sb., o náležitostech formulářů na podávání návrhů na zápis, změnu nebo výmaz údajů do veřejného rejstříku a o zrušení některých vyhlášek
- Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev
- Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob
- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (1964 – 2013)
- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
- Zákon č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

9.2. Literatura

9.2.1. Knižní

- BĚLOHLÁVEK, A. J.; ČERNÝ, F.; JUNGWIRTHOVÁ, M; KLÍMA, P.; PROFELDOVÁ, T.; ŠROTOVÁ, E. *Nový občanský zákoník. Srovnání dosavadní a nové občanskoprávní úpravy včetně předpisů souvisejících.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 830 s. ISBN 978-80-7380-413-8.

- ELIÁŠ, K.; BARTOŠÍKOVÁ, M.; POKORNÁ, J. a kol. *Kurs obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005. 653 s. ISBN 80-7179-391-4.
- ELIÁŠ, K.; BEJČEK, J.; HAJN, P.; JEŽEK, J. a kol. *Kurs obchodního práva. Obecná část. Soutěžní právo*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007. 652 s., ISBN 978-7179-583-4.
- FIALA, Josef a kol. *Občanské právo*. Praha: ASPI, a.s., 2006, 1000s.
- FIALA, Josef a kol., *Občanské právo hmotné*. 3. opravené a doplněné vydání. Masarykova univerzita a nakladatelství Doplněk, 2002. 436 s. Edice učebnic Právnícké fakulty Masarykovy univerzity v Brně. ISBN 1081-222-2002
- HURDÍK, Jan et. al. *Občanské právo hmotné. Obecná část. Absolutní majetková práva*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, 308 s. ISBN 978-80-7380-377-3.
- LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Základy obchodního práva*. 2. přepracované a doplněné vydání. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2011. 309 s. Edice PRÁVO. ISBN 978-80-7418-114-6.
- PELIKÁNOVÁ, I.; PLÍVA, S.; PŘIBYL, Z.; ČERNÁ, S.; VÍT, J.; ZAHRADNÍČKOVÁ, M. *Obchodní právo. I. díl*. Praha: CODEX. Nakladatelství Hugo Grotia a.s., 1994. 442 s. ISBN 80-901185-2-6
- POKORNÁ, Jarmila; KOVAŘÍK, Zdeněk; ČÁP, Zdeněk a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. I. Díl. 1. Vyd.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 1115 s. ISBN 978-80-7357-491-8.
- ŠTENGLOVÁ, I.; PLÍVA, S; TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2010.
- ŠVARC, Zbyněk a kol. *Základy obchodního práva*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, 476 s. ISBN 80-86898-51-2.

9.2.2. Odborné články a jiné statě

- DVOŘÁK, Tomáš. *Osobní obchodní společnosti*. In: ASPI [právní informační systém]. 14.10.2008 Wolters Kluwer ČR [cit. 9.3.2014].
- HÁJEK ZRZAVECKÝ advokátní kancelář, s.r.o. *Nový občanský zákoník – 40. vlastnictví – nabytí vlastnického práva*. 13.5.2013 [online], 2013 [cit. 3.3.2014] Dostupné z <http://www.epravo.cz/top/efocus/novy-obcansky-zakonik-40-vlastnictvi-nabyti-vlastnickeho-prava-91432.html>
- HERDOVÁ, Eva; ZRZAVECKÝ, Jan. *Squeeze-out pravý nebo nepravý?* 1.4.2011, [online]. 2011. Dostupné z <http://www.epravo.cz/top/clanky/squeeze-out-pravy-nebo-nepravy-72530.html>
- JANKŮ, Pavel (ŘANDA HAVEL LEGAL). *Povaha zápisů do obchodního rejstříku na úsvitu rekodifikace a dnes*. 9.5.2012, [online]. 2012 [cit. 24.3.2014]. Dostupné z <http://www.epravo.cz/top/clanky/povaha-zapisu-do-obchodniho-rejstriku-na-usvitu-rekodifikace-a-dnes-82290.html>
- JANUŠ, Jan. *Zkušenosti se zákonem o přeměnách*. 26.8.2012 [online]. 2012. Dostupné z <http://pravniradce.ihned.cz/c1-57113710-zkusenosti-se-zakonom-o-premenach>
- KOČÍ, Petr. *Co je to obchodní firma?* 7.3.2005 [online]. 2005. Dostupné z <http://www.e-advokacie.cz/cz/clanky/obchodni-pravo/strana-2/co-je-to-obchodni-firma-.html>
- KORBEL František, PRUDÍKOVÁ Dana, *Věcná práva v NOZ – vlastnické právo, Právo & Byznys*, 29.1.2014 [online], 2014, [cit. 2.3.2014]. Dostupné z <http://obcanskyzakonik.justice.cz/infocentrum/media/vecna-prava-v-noz-vlastnicke-pravo/>
- KULHÁNEK, M. *Pojetí a základní zásady firemního práva. Právní rozhledy*. 2000. Číslo 7. s. 294-299.
- KYSELOVÁ, Tereza (Weinhold Legal). „*Honzík Nováků*” nebo “*Sedící býk*” – *úprava obchodní firmy v novém občanském zákoníku*“. 11.9.2013

- [online], 2013. [cit. 18.3.2014]. Dostupné z <http://www.epravo.cz/top/clanky/honzik-novaku-nebo-sedici-byk-uprava-obchodni-firmy-v-novem-obcanskem-zakoniku-92158.html>
- LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Obchodní firma a tvorba firemního kmene I. Právní rádce*. 2006. Číslo 12. s. 4 – 11.
 - LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Poznámky k problematice obchodního jména. Právo a podnikání*. 1996, roč. 5, č. 5, 4-10 s. ISSN 1211-1120.
 - NAGLIČ, Vesna. *Právo obchodních společností*. 6/2013, [online], 2013 [cit. 29.3.2014]. Dostupné z http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_3.2.3.html
 - NEVRKLA Luboš. *Změny v právní úpravě nabývání vlastnictví od neoprávněného*, epravo.cz, 19.11.2013 [online], 2013, [cit. 4.3.2014]. Dostupné z <http://obcanskyzakonik.justice.cz/infocentrum/media/zmeny-v-pravni-uprave-nabyvani-vlastnictvi-od-neopravneneho/>
 - PIKAL, Daniel (Švehlík & Mikuláš advokáti). *Obchodní podíl v s.r.o. po rekodifikaci*. 11.11.2013 [online]. 2013, [cit. 22.3.2014]. Dostupné z <http://www.epravo.cz/top/clanky/obchodni-podil-v-sro-po-rekodifikaci-92750.html>
 - POKORNÁ, Jarmila; VEČERKOVÁ, Eva. *Jméno společníka – fyzické osoby jako součást firmy. Právní fórum*. In: ASPI [právní informační systém]. 20.11.2008. Wolters Kluwer ČR [cit. 22.3.2014].
 - PRAVDA, Pavel. *Zánik společnosti*. 6.9.2013 [online]. 2013, [cit. 23.3.2014]. Dostupné z <http://zpravy.ihned.cz/obcansky-zakonik/c1-58947430-zanik-spolecnosti>
 - TIETZOVÁ, Kateřina. *Prodáváte společnost? Ujasněte si, co je firma a co podnik*. 17.3.2008 [online]. 2008. Dostupné z <http://www.podnikatel.cz/clanky/prodavate-spolecnost-ujasnete-si/>
 - VEČERKOVÁ, Eva. *Některé ekonomické souvislosti firemního práva*. In: Sborník příspěvků z mezinárodní konference studentů doktorského studijního programu "obchodní právo" Masarykovy univerzity

"Ekonomické aspekty právní úpravy a jejího výkladu" : pořádané dne 20. prosince 2005 Katedrou obchodního práva Právnické fakulty MU. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. s. 176-179, 4 s. ISBN 80-210-3952-3.

9.3. Judikatura

- Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 31.10.1994, sp. zn. 3 Cmo 808/1993.
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 19.1.2011, sp. zn. 23 Cdo 4933/2009.

9.4. Ostatní

- Důvodová zpráva k novému občanskému zákoníku (konsolidovaná verze), [online], 2012, [cit. 8.3.2014]. Dostupné z <http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>
- Důvodová zpráva k zákonu o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, [online], 2013. Dostupné z <http://www.vlada.cz/assets/ppov/lrv/ria/databaze/Zaverecna-zprava-RIA-k-navrhu-zakona-o-rejstricich.pdf>
- KOŽIAK, Jaromír. *Obchodní firma v judikatuře a právní praxi* [online]. 2013 [cit. 16.3.2014]. Disertační práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. Vedoucí práce Jarmila Pokorná. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/107828/pravf_d/